

A Rákóczi-szobortól a Notre-Dame-ig

s észrevesz az asz
osztrák vízum. Is
Vasárnap délután
vízumot.

lgot, ami szüksé
ektől kapunk köl
inlja fel, hogy vá

övetkező jelenet
vik pesti ismerő
séli egyik presbi
og megyünk Pá
nk is. Vasárnap

vasárnap 12-kor

tünk el minden
nak, hogy fölös
sak francia vál
tapkodó simítá-

l, és elindulok
Kicsivel később
esége a búcsú-
be a hátizsák-
Mindent tudni
k. Egy pillanat-
z.

da nem fér be-

adtuk, hogy az
lakásban. Az
n. Gábor csak

őzelebb húsle-
indulunk, és

zedelőzködni.
y volna hátul.
zékelné a túl-
sák felvétele-

ember. A há-
rtate. Mind-
omva és alat-

ót megyünk.

Ahogy feljövünk a Kossuth térnél, már többen is várakoznak. Ott van Gyuszi, Pánczél Tivadar fia, videóval, hogy megörökítse az indulást. Gábor nagyon szerette volna, ha az úton többször is videóval rögzítjük menetelünket, de ez a vágya támogatás hiányában meghiusult. Sőt, fényképezőgépünk is úgy lett, hogy Dávidtól kaptunk egyet. Pár perc híja az egy órának, mikor a Rákóczi-szoborhoz érünk. A mintegy negyvenfős csoport, akik eljöttek az indulásra, általában ismerősök és barátok. Itt vannak Kovács Lajosék az egész családdal. Ugyancsak családotul van itt egy, a falumból származó barátom, aki sok március tizenötödikén randevúzott a november 7-ét ünneplő rendőrökkel. Eljöttek néhányan az MDF-től. Külön jóleső meglepetés, hogy két olyan személy is van itt, akikkel most találkozunk először. Illyés Mária és Kodolányi Gyula értesültek az indulásról, és hitelt adtak vállalkozásunknak. És itt van a híres fotós, Korniss Péter, aki ráadásul erdélyi származású is.

Amíg beszélgetünk és fotóznak, egyre csak arra gondolok, hogyan is lehetett, amikor Esze Tamás Rákóczi zászlóit meg a kiáltványt hozta Brezán városból. Vajon mit jelentett neki magyarnak és elnyomottnak lenni, és mit jelent nekünk? Kérdések, amelyekre csak feltételelesen lehet válaszolni. Mert míg akkor dicsőség volt a hazáért meghalni, addig ma legfeljebb ostobaságnak tekintik az ilyen hozzáállást.

Míg Gyuszi videózik, Korniss Péter és mások is a fényképezőgépet kattogtatják. Marikától egy-egy nyakláncot kapunk. Az enyémen Jézus van a kezemmel. Csurka István arról érdeklődik, hogy vajon edzettünk-e az útra. Igen, mondom én, egyik követségtől a másikig. Gábor kijelenti: nem tudja, milyen lesz az út, de nem lehet nehezebb annál a sok hónapos bizonytalanságnál, amely indulásunkat megelőzte.

A szoborhoz megyünk. Úgy érzem, minden lépés a történelemben történni. Két szegénylegény vagyunk Esze Tamás seregében, akik a Vereckei-hágóhoz közelednek a fejedelem fogadására. Ahogy a talapzathoz érünk, mint ha meglevenedne a szobor, és a paripa kecses mozdulattal két lábra emelkedik, úgy fejezi ki afeletti büszkeségét, hogy nem mindennapi lovas ül a nyergében. A környező épületek mögött tornyosuló felhőkben a Beszkidek hegyei fedte csúcsait vélem felfedezni.

A kis Norbi, aki eddig karból karba vándorolt, váratlanul előttem terem és egy pajkos kiáltással visszahoz a történelemből a jelenbe. Meggyújtjuk a háromszínű gyertyát, melyet mindegyre elfúj a makacs szél. Norbi nem hagyja, míg ki nem harcolja, hogy a gyertyák mellé, a talapzatra ültessék. Mialatt én elhelyezem a virágcsokrot, Gábor kibontja a nemzeti színű zászlót. Átléptük a Rubicont. A többi Isten és az akaraterőnk dolga. Átveszem Gábortól a zászlót és a hátizsákjára tűzöm.

Mintha csak Munkács várát foglaltuk volna vissza a labancoktól. Sorstársunk, Jóska három miniatűr kopjafát ad át nekünk, a következő kéréssel: egyet itt az indulásnál, egyet az érkezésnél szúrjunk le a földre, míg a harmadikat adjuk oda annak, aki majd a legtöbbet segít bennünket az út folyamán. Az első kérést azonnal teljesítjük. A föld elég száraz, nem bírjuk mélyre szúr-

Szeben vármegye
régí címere

Zászlókitűzés

ni a kopjafát. De nehogy ellopiák, Gábor a bakancsával szinte beledöngöli a földbe. Kissé durva a dolog, Gyuszi nem is állja meg szó nélkül.

Hosszú percekig tartó búcsúzkodás következik. Aztán elindulunk a Lánchíd felé, már csak néhányan. Magamban Bethlen Gábor jelszavát ismétlem: Ha Isten velünk, ki ellenünk? (Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből, 8:31.) Menet közben még visszanezdek és megkérdem magamtól: vajon mire visszajövünk, megvirrad-e egészen, és lekerül-e a sötétséget hozó ötágú csillag az Országházról?

Miután átjutunk a Lánchídon, elbúcsúzunk a még velünk lévőkötől. Gábor számára nehéz percek következnek, hisz fiától, feleségétől és öccsétől válik el hosszú időre. A járókelők igencsak megbámulják a búcsúzkodási ceremóniát.

Elindulunk az alagútba. Ahogy haladunk, úgy homályosodik és úgy zárul be életünkbe egy fejezet. Ahogy a közepéből jövőnk kifelé, úgy kezdődik egy új időszámítás. Többé nincs visszaút, csak előre, ameddig egyet is lépni tudunk. Alig teszünk meg pár száz métert, szemerkélni kezd az eső. Reménykedem, hogy hamarosan odébbáll a felhő, és nem kell megszakítanunk az utat. Mert egyébként nagyon nem szeretem, ha ázok.

Ez oda vezethető vissza, hogy odahaza nagyon sokat áztam. Már kicsi koromtól, alig, hogy járni tudtam, anyám állandóan magával vitt a mezőre. Nálunk az emberek meg csak akkor hagyják abba a munkát a földeken, ha kivekri őket az eső. Így aztán nagyon keserves volt gyerekként végigretetni a zivatar első felvonását, a dörgést, villámlást kint a szabad ég alatt. Mert addig nem mozdultunk a földről, míg nem nyíltak meg a felhők csatornái, és nem szakadt az eső. Akkor aztán rohantunk, de már késő volt, mindig bőrig áz-

unk. Bözsi néni sokszor emlegeti, nem felejtí el, mikor megkérdezte tőlem egy ilyen alkalommal, hogy megyek-e még a mezőre, azt feleltem neki, sely-
gve, hogy többet soja, soja.

De most nem a mezőn vagyunk, és a jelszó kötelez. Csak akkor állunk be egyik lépcsőházba, mikor már dézsából öntik fentről. Amint egy kicsit cse-
n-
sül, továbbmegyünk. De ahogy a nyári zápor szokott, újra elered az eső.
egy egy darabig az ernyő alatt keresünk menedéket. Fura látvány lehetünk
hátizsákkal és esernyővel egy városban. Mikor már jól átázunk, újra beállunk
egy tömbház kapujába. Egy taxis fölajánlja, hogy szívesen segít és megkérdi:

– Hová mentek?

– Párizsig – mondja Gábor.

– Az csak itt van, nem messze. Üljetek be, szívesen elviszlek benneteket a
Delig.

Azonnal értjük, hogy ő az állomásra gondol.

– De mi gyalog megyünk – hárítja el a segítséget Gábor. A taxis megvon-
a vállát és továbbáll.

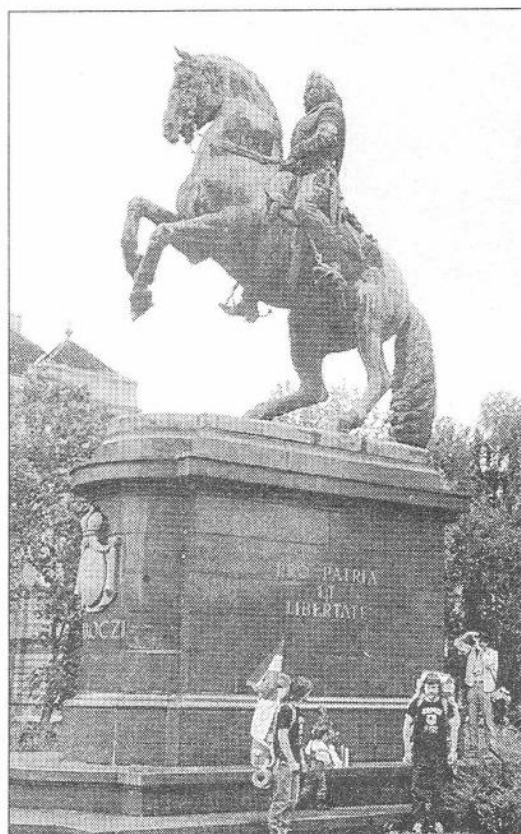
– Legalább mondjál Győrt, mert így mindenki hülyének néz minket,
mondjárt az indulásnál – mondom Gábornak. Még esik, a nedves ruhában
szni kezdünk. Gábor unszolására, nem nagy meggyőződéssel, nekiindulunk
a még csordogáló esőben.

Budaörsöt elhagyva kiérünk az országútra. Vasárnap délután van. A for-
galom elég nagy, a kocsikból sokan integetnek meg dudálnak. Vagy tíz kilo-
méter után csalhatatlanul megállapítom, hogy az egyik bakancs sérti a lába-
mat. Megállunk, megigazítom a zoknim. Az utat éppen egy gabonatóbla sze-
gelyezi. Gábornak nagyon tetszik a látvány. Néhány lé-
pésnyire belegázol a hullámzó gabonatengerbe és kér, hogy
tenyképezsem le. Alig megyünk pár száz métert, észreveszi,
hogy esernyője, amelyet hanyagul a hátizsák aljára akasztott,
elmaradt. Megállunk, letesszük a hátizsákot, és Gábor visz-
szafut megkeresni az ernyőt. Szerencséje van, sikerül megta-
lálnia. Újra felvesszük a hátizsákot és megyünk tovább. Vá-
lunkon már érezzük a hátizsák két pántjának helyét.

Többször ismétlődő dudálást hallunk a hátunk mögött.
Egy diplomata rendszámú autó. Amikor elhagy minket, lát-
juk rajta a felségjelzést: F. Francia kocsi. A tulajdonosa talán
a francia követségen dolgozik, s talán tudja, kik vagyunk, s
nem véletlenül üdvözölt minket a dudával.

A nap már lemenőben van. Egyre erősebben fáj a lábam.
Újból megállunk. A megállás kisebb hadműveletet igényel,
mert csak egymást támogatva tudjuk le- meg felvenni a há-
tizsákot. Ahogy lehúrom a bakancsot és a zoknit, látom,
hogy a nagylábujjam melletti ujj vérzik. Kénytelen vagyok a
városi cipőmet felvenni, s így megyünk tovább. Estére Bia-
torbágyra érünk. Utunkat egy torony irányába vesszük. Mi-
kor elérjük, kiderül, hogy egy műemlék templom, nem talá-
lunk ott senkit, akivel szóba álljunk. A templom bejárata
előtt lepihenünk. Pont kilenc óra van, imádkozunk, aztán
tovább indulunk. Ahogy jövünk ki a faluból, már esteledik.
Kérve a helységből, egy kútnál megtöltjük a kulacsainkat

Elindulunk

vízzel, és az országúton haladunk tovább. Már besötétedik. Az út melletti bokrost alkalmasnak találjuk a sátor fölverésére. Elég sokáig tart, míg boldogulunk vele. A délutáni eső puhára áztatta a földet, a fű vizes. Cipőmre ráta-pad a sár, a súlya is rögtön megsokszorozódik. Elfáradtunk, a vállunk is sajog.

Csak érdekességként mondom el, hogy a sátrat Gábor román nemzetiségű menekültektől vette. Ők továbbmentek, a segélyként kapott holmikat pedig eladogatták. A román menekültek nagyon jól tudták mondani, hogy itt, Magyarországon megkülönböztetésnek vannak kitéve. Pedig minden segélyosztásnál kínosan vigyáztak az illetékesek, hogy ennek még a gyanúját is elkerüljék. Aztán a magyarok nagy része ittmaradt, ők meg mentek tovább, ki hova tudott, s akinek volt hova. A kapott holmit meg eladogatták, mert arra már nem akartak emlékezni, hogy ők is segélyként kapták.

De most nem gondolunk erre, a fáradtságtól hamar elalszunk.

Reggel nehezen megy a felkelés, most érezzük igazán a hátizsák szűkösségét. Időbe telik, mire mindennek újra helyet találunk benne. Nagy nehezen ismét útnak indulunk. Jó néhány kilométer után törünk bele ismét a gyaloglásba. Az első pihenő alkalmával megesszük az útra csomagolt kevés húst. Ezután már csak kenyérünk marad.

A következő nagyobb megállót Tatabányán tartjuk, egy katolikus templomnál. Veszünk egy fagylaltot, próbáljuk megkeresni a plébánost, de nem járunk sikerrel. Megyünk tovább. Mindkettőnknek fáj a lába a megszorodott vízhólyagoktól, a vállunkat ólomként nyomja a hátizsák. Két kerékpározó kislány autogramot kér tőlünk. Jólesik pár mondatot váltani velük. Tudnak rólunk, a vállalkozásunkról, és tudják azt is, hogy mit jelent a hátizsákunkon olvasható latin jelmondat.

Tatabánya-Ujvároson betérünk a plébániára, a plébános úrnak röviden elmondjuk, mi járatban vagyunk. Nem tudom, mire gondol, minek néz bennünket. Étel kínál, de fogadalmunkra hivatkozva elhárítjuk. Az útra egy kis bort ajánl, amit viszont elfogadnánk, de a búcsúzásakor erről valahogy megfélekedezik. Mintegy fél óra elteltével megyünk tovább. Nagyon el vagyunk csigázva. Gábor mindenképpen azt szeretné, hogy ma 40 kilométert tegyünk meg, behozva a tegnapi elmaradást: a tervünk szerint ugyanis napi 30 kilométert mennénk.

Már esteledik, amikor a távolban lévő falu tornyát jelöljük ki aznapi célunknak. A lábamat átkozottul töri a bakancs. Kilenc órakor imádkozunk. Elérjük a falut, amelynek táblájára Vértesszőlős van felírva. A templomig még nagyon hosszúnak tűnik az út. Közeledve már látjuk, hogy katolikus templom. Megkeressük a plébániát és becsengetünk. Kijön egy férfi, engedélyt kérünk tőle, hogy a templom udvarán lesátorozzunk. Ennyit megenged, de többet nem. Arra gondolok, ha most velünk lehetne Paskai bíboros úr ajánlólevele, talán még azt is megengedné nekünk, hogy lezuhanyozzunk, ami nagyon ránk férne. A templom udvarán ledobjuk vállunkról a hátizsákot, és magunkat is melléje a gyepre. Jó fél óra is eltelik, mire megmozdulunk, hogy fölverjük a sátrat. Mikor már ezzel is megvagyunk, már rég beesteledett. A kerti csapnál megmosakszunk. Felséges érzés lemosni az aznapi izzadsággal vegyült port. Lefekszünk, s azonnal mély álomba merülünk.

Hajnaltól esőre ébredünk, igaz, már az este lógott a lába, messziről vilámlott. Az eső késő délelőtt áll meg, csak ezután indulunk el. Nagyon nehe-

Nagyszebeni ev. püspöki székesegyház

Az út melletti
part, míg boldo-
Cipőmre ráta-
a vállunk is sa-

án nemzetiségi
holmikat pedig
i, hogy itt, Ma-
den segélyosz-
úját is elkerül-
ovább, ki hova
mert arra már

nk.
szűkössé-
Nagy nehezen
smét a gyalog-
kevés húst. Ez-

atolikus temp-
ost, de nem já-
egszaporodott
t kerékpározó
velük. Tudnak
hátizsákunkon

ak röviden el-
nek néz ben-
z útra egy kis
ahogy megfe-
vagyunk csi-
értet tegyünk
pi 30 kilomé-

ki aznapi cél-
zunk. Elérjük
g még nagyon
plom. Meg-
kérünk tőle,
többet nem.
őlevele, talán
yon ránk fér-
unkat is mel-
verjük a sá-
kerti csapnál
megyült port.

nessziről vil-
agyon nehe-

münkre esik a menés, főleg nekem. Szörnyen megvisel a bakancs. A sok kis vízhólyag mellett a jobb lábam sarkánál egy féltójásnyi is nő.

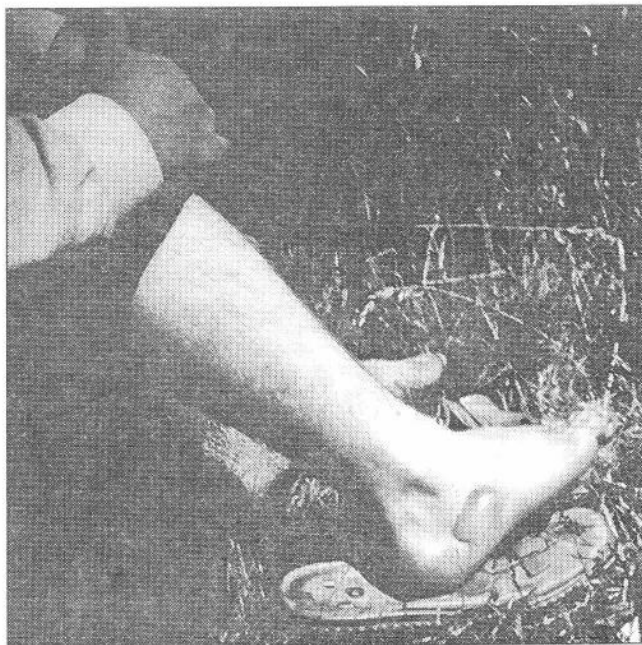
Tatát elhagyva kénytelenek vagyunk megállni. Levetem a bakancsomat és egy papucszerű szandált húzok a lábamra. Komárom felé vesszük az utunkat. Egy holland kocsí áll meg mellettünk, felvenne minket. Hiányos angoltudásommal magyarázom, hogy hova megyünk és miért nem vesszük igénybe a segítséget. Komáromba érünk, megpihenünk az első világháborús hősök emlékművét övező parkban.

Amikor az utat terveztük, azt is belevettük, hogy megkoszorúzzuk az útba eső jelentősebb magyar történelmi emlékműveket, szobrokat. A parkot elhagyva betérünk a református parókiára, a lelkeszt keressük. Egy nő fogad minket, valószínűleg a papné. Megtudjuk tőle, hogy a lelkesz lepihent, nemrég mőtötték. Tudakolja, hogy miért keressük, kéri, ha nem fontos, ne zavarjuk a tiszteletes urat. Csak be-
menni szerettünk volna vele, mondjuk, és elköszönünk. Estefelé két hátizsákú fiatalember, erdélyi címerrel a pólójukon és piros-fehér-zöld lobogóval a hátizsákjukon beállít egy parókiára. Ha e látvány után van református lelkeszné, aki azt kérdi, miért keressük a papot, akkor már nem is keressük.

Eddig nem vagyunk elragadtatva a papok magatartásától, ahogy az egyetemes vándorral bánnak. Lehet, ha megmutatom a református egyháztól kapott ajánlólevelet, tárt karokkal fogadnak. De azt szeretném tudni, egyszerű vándorként hogy néznek ránk.

Elhagyjuk Komáromot és tovább ballagunk az országúton. Kémlelve figyeljük az út szélét, hol volna alkalmas hely a sátorozásra. Egy fenyvesnél le-
terünk az útról, keresünk egy tisztást, lepakolunk. Fölverjük a sátrat, Gabi két leveskockát főz meg a kenyérhez, hogy valamivel tartalmasabbat együnk. A közeli bozótosból vad csörtlétést hallunk – mindketten vaddisznóra tippe-
lünk. De a fáradságtól megijedni sincs időnk. Megesszük a vacsorát, s rö-
vest lefekszünk. Iszonyú hangra ébredünk, nem vitás, valamilyen állat ordí-
tás-hörgése. Kiugrunk a sátorból, kézbe kapva a kisfejszét és a elemlámpát.
Arra a következtetésre jutunk, hogy a nem szűnő állati üvöltés egy megré-
mült állat hangja lesz. Most már szinte biztosan vesszük, hogy vaddisznó fész-
ke közelében telepedtünk le, és a hazatérő vad észlelt bennünket. Mióta is-
merem Zrínyi Miklós tragédiáját, mindig iszonyattal tölt el, ha vaddisznóra
gondolok.

– Most már bajban vagyunk – mondom Gábornak, és még hozzágondo-
lom: kár volna, ha már itt véget érne az utunk, egy ilyen szerencsétlen vad-
disznóüggyel. Mi eddig inkább a román titkosszolgálatról féltünk. Erre tes-
telt, egy malacait féltő felbőszült vaddisznó végez velünk. Körbevilágítunk a
lámpával, a rémült ordítás ismétlődik. Elrettentésül megütögetjük a főző-
edénynek használt kannát. Én már azon vagyok, hogy szedjük a sátorfánkat,
és állunk tovább. Ezt Gábor elveti. Igaz, a sötétben aligha bírnánk hamar
szeszadni a pakkot. Váratlanul azonban elhallgat álmunk megzavarója.

*Ekkora
vízhólyag
látán
egy „kakukfióka”
is elcsodálkozik.*

Ijesztő csend áll be. Okosabbat nem tudván, visszabújunk a sátorba. Kissé túloznék, ha azt mondanám, hogy hamar elalszunk. Gábor hamarabb megnyugszik, vagy csak fáradtabb. Már javában alszik, mikor én még mindig a történeteken gondolkodom, és képzeletemben Zrínyi küzd a vadkannal.

Reggel madárdalra ébredünk. A sátorból kibújva, elénk tárul a szűz harmattal borított zöld erdő, fölöttünk fényesen ragyog a kék ég. Az esti ijesztgetőnek semmi nyoma. Összepakolunk és indulunk. Az első pár száz méter iszonyú. Aztán lassan elszibbadnak a vízhólyagok és a vállunk is.

A 70-es kilométerkőnél megpihenünk. Az jut az eszembe, mikor lesz csak ennyi hátra. Útközben száraz kenyeret csipegetünk és vizet iszunk. A mai cél Győr elérése. Gábor minden pihenőt felhasznál arra, hogy részletes naplót vezessen. Én csak a fontosabb eseményeket jegyzem le.

Estére elérjük Győrt. Örömlükre árnyékot vet, hogy a református templom, amelyet keresnénk, a város túlsó felén van. Még vagy öt kilométer, mikor egy lépés is sok. Újra vállra vesszük a hátizsákot, és nekifohászkodva indulunk el. Átjutva a Rába kettős hídján, megpillantjuk végre a templomot. Mielőtt betérünk a parókiára, egy cigánygyerek állít meg minket, és feltűnő kíváncsisággal érdeklődik felőlünk. A templomudvaron lepakolunk és várjuk a lelkészt, aki épp bibliaórát tart.

Az első meleg, szívélyes fogadtatás. Az esperes nagyon kedves velünk, rendkívül segítőkész és mindenben igyekszik támogatni bennünket. Beszámolunk röviden az eddigi útról, Gábor hazatelefonál a feleségének Pestre, megfőzünk két leveskockát, és kenyérrel megesszük. Ezt követően nagymosást rendezünk, és mi is jól megmosakszunk az udvari csapnál. Számba vesszük víz- és vérhólyagjainkat, egyik-egyik lábunkon négy-öt található belőlük. A szokásos imádkozás után meghallgatjuk a híreket, aztán mély álomba zuhanunk.

Reggel váratlan meglepetésben van részünk. Igaz, hogy az este az esperes úr figyelmeztetett, vigyázzunk, mert a környéken sok a lopás. Vigyáztunk is, de nem eléggé. Mert, amint megállapítjuk, az éjszaka leple alatt ellopták a két erdélyi címeres pólót és a farmernadrágot, melyek a dróton száradtak. Rettentően el vagyunk keseredve a pólók miatt. Hogy szerezzünk másikat? Gábor az utcán talál egy rendőrt, elpanaszolja neki a dolgot, de ettől okosabbak nem leszünk. Azt a választ kapja, mutassa meg, ki lopta el a holminkat. Hej, ha mi azt tudnánk, nem mennénk rendőrhöz.

Gábor felhívja a feleségét, hogy vegyen egy másik farmert, s valahogy jutassa el neki. Én Rákosszentmihályra telefonálok, ahonnan ígéretet kapunk pótpólók megszerzésére. Délelőtt a városban az esperes úr pénzén vásárolunk egy nadrágot Gábornak, mert anélkül mégsem folytathatjuk az utat. Egy óra tájt veszünk búcsút Győrtől. Ötven év előtt román rendszámú kocsí áll az út szélén. Zöld Dacia, a rendszámát soha nem fogom elfelejteni: 4 PH 1701. Ahogy elhaladunk mellette, kis időre beér minket. Ahogy mellénk ér, lelassít és azt kérdezi:

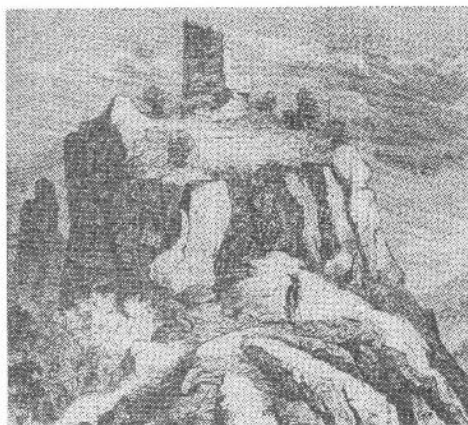
– Ou allez vous? (Hova mentek?)

Ahogy odapillantok, abban a pillanatban tudatosodik bennem a rendszám jelentősége.

– Paris! – kiáltja Gábor boldogan, arra gondolva, hogy már Magyarországon franciául érdeklődnek.

– Hallgass, mert román rendszámú! – kiáltom én, de már késő. A kocsí to-

Krizba:
Höltövény vár romjai a
múlt században

torba. Kissé tú-
arabb megnyug-
mindig a történ-
nal.

írul a szűz har-
g. Az esti ijeszt-
pár száz méter
is.

mikor lesz csak
unk. A mai cél
etes naplót ve-

ormátus temp-
kilométer, mi-
hászokodva in-
a templomot.
ket, és feltűnő
lunk és várjuk

edves velünk,
ket. Beszámo-
k Pestre, meg-
n nagymosást
ámba vesszük
tő belőlük. A
álomba zuha-

ste az esperes
Vigyáztunk is,
ellopták a két
áradtak. Ret-
másikat? Gá-
ól okosabbak
lminkat. Hej,

valahogy jut-
retet kapunk
n vásárolunk
utat. Egy óra
ocsi áll az út
4 PH 1701.
nk ér, lelassít

a rendszám

Magyarorszá-

A kocsi to-

vábbhalad, és mi is bandukolunk-sántikálunk tovább. Gábor egyik bokája egyre jobban bedagad. Ahogy beérünk a faluba, ismét megpillantjuk a Daci-
Az út szélén áll, egy zöldségesbódéval szemben, a motortető felnyitva. Egy férfi és egy nő téblábol a kocsi körül. A férfi kezében szatyor, akkor vá-
arolhatott valamit. Magunkban arra a következtetésre jutunk: lám, a románok máris behatódobban érdeklődnek akciónk iránt, mint a magyar illetékesek.

Most a legokosabb volna visszafordulni, mert ez már nem tréfa. (Vagy csak rémeket látunk? A sok rossz korábbi tapasztalatunk miatt próbál szí-
vünkbe és agyunkba hatolni valamilyen megfoghatatlan-megállíthatatlan fé-
lelem?) De elhessegetjük a sötét gondolatokat: a jelszó kötelez! Folytatjuk az
utat, meghányjuk-vetjük a dolgot. Abban a pillanatban nem látjuk bizonyos-
nak, hogy az út utolsó 70 kilométerét is elérjük. Az első nyilvános telefon-
tőlukból mindenesetre megtelefonáljuk „kalandunkat” Rákosszentmihályra
és a Hitel szerkesztőségébe.

Késő estére elérjük Mosonmagyaróvárt, ahol némi bolyongás után egy
kempingre találunk. Június 8-a van, csütörtök este, az út folyamán először
mikor lezuhanyozni. Mindkettőnk bokája és lábfeje alaposan meg van da-
gódva. A vízhólyagokra már rá sem hederítünk.

Reggel pontosan kelünk, mert időre kell a határon lennünk: azt az ígére-
ket kaptuk, hogy a televízió felveszi az átkelést. Hegyeshalmon a még meg-
maradt forintokat Gábor postára teszi és hazaküldi a feleségének. Kora dél-
után elérjük a határt.

A határőröktől értesülünk, hogy semmiféle tévések nem jártak arrafelé.
Megtörténik a magyar vámvizsgálat. Enyhén szólva is kissé furcsának tartják
az utunkat. Következik az osztrák határ.

II. FEJEZET

A határőr egy kézlegyintéssel elintézi az ellenőrzést, és int, hogy mehe-
tünk. Számunkra történelmi a pillanat. Életünkben először Ausztriában, elő-
ször Nyugaton. Visszaemlékszem, hogy otthon hányszor gondoltam elérhe-
tően álmoként erre a pillanatra. Most ez is beteljesült, igaz, ekkorra már a
szűz egy határral keletebbre tevődött át.

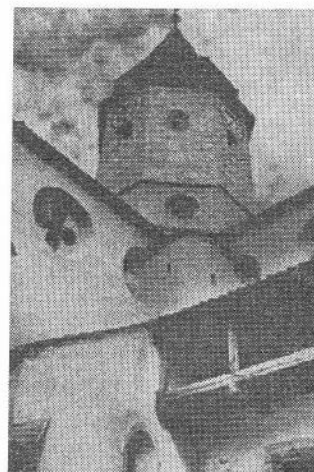
Kissé sántítva, de megyünk. Elérjük az első falut, Miklósfalvát. Nem győ-
zünk csodálkozni a látványon. Magyarországhoz képest is szembeötlő a kü-
lönbség. Mikor tartanak majd itt az erdélyi falvak? Utópisztikus álom. Mert
még a Monarchia alatt egyformák lehettek ugyan, Trianonnal kettészakadt a
világ. Voltak helységek, melyek továbbfejlődtek, voltak, melyek helyben ma-
radtak, és voltak, melyeket visszafejlesztettek, balkanizáltak. Sajnos ez a sors
jött szülőföldemnek, Erdélynek is.

A miklósfalvi templom előtti parkban megpihenünk. A Kossuth-emlék-
műnél fényképet csinálunk.

Elérve a következő falut, úgy döntünk, itt éjszakázunk. A templom irányá-
ba vesszük az utunkat. Az evangélikus templomnál épp zenekari próbát tartá-
nak. Kezemben a református egyház levelével, bemerészkedem a próbára.

Elképzelt taktikám az, hogy az első szünetben előadom kéréssem a levél és
a német szó kíséretében. Csakhogy a pap nem hajlandó észrevenni. Így az-
után, mint a kiveret kutya, tovább-sántikálunk.

Prázsmár:
templomtorony

A falu vége felé érve egy öreg nénit szólítunk meg. Törve bár, de beszél magyarul. Mikor előadjuk kérésünket, hogy egy kis helyet szeretnénk a sátor-nak, közli, hogy ő már nem foglalkozik marhákkal. Valószínűleg arra célzott, hogy nincs csürje, ahol a szénában megalhatnánk. Persze mi ezt a kijelentést szó szerint értelmeztük, mert úgy mulatságosabb. Innen is mehetünk, mert marhának néztek bennünket, és marhákkal nem foglalkoznak. Még mielőtt kierünk a faluból, megtöltjük a kulacsot vízzel és a futballpálya mellett sátorozunk le.

Korán kelünk, nehogy valaki ránk találjon és kérdőre vonjon a sátorozás miatt. Gyors pakolás és indulunk is tovább. Azt hiszem, elértük a kritikus pontot. Az órák telnek, de a kilométerek alig szaporodnak. Gábor erősen sántít, a bokája teljesen bedagadt. Délután egy rossz lépés következtében meghúzódik az én bal lábam is. Bruck környékén járunk, egyre többször tartunk pihenőt. Nagy nehezen elérjük a 33-as kilométerkövet. Itt egy kisebb település van. Vízért kérünk egy háznál, és lesátorozunk a falu mellett egy bokorral szegélyezett mélyedésben. A távolban furcsa zaj hallatszik. Gábor lövéseket vél hallani, ami képtelenség, de nem vagyok képes meggyőzni az ellenkezőjéről, csak nem akar megnyugodni. Úgy fest, hogy most szerepet cseréltünk. Míg a vaddisznótól én félttem jobban, most én bátorítom őt. A kimerültségnek és a fájdalomnak tudható be a képzelgés, hogy Gábornak minden gyanús, mindenütt román titkosügynököket vél felfedezni. Nagy nehezen sikerül elaludnunk.

Újra vasárnap reggelre virrad. Egy hete vagyunk úton. Kivételesen korán kelünk, mert szeretnénk még napvilágnál elérni Bécsbet. Egyelőre tartjuk táplálkozási fogadalmunkat, kenyeret és vizet (levest) fogyasztunk, legfeljebb gyümölcscsel egészítjük ki a menüt. Most éppen egy útszéli cseresznyefát támadunk meg. Nem éppen illő jelenet, az igaz. A következő faluban vizet veszünk és megreggelizünk. Kenyér cseresznyével és hozzá víz.

Kora délután érjük el Schwechatot. Itt rövid pihenőt tartunk, azon töprengünk, hogy melyik úton induljunk Bécsnek. A táblák jelzéseit követve az autópályára keveredünk. Persze a táblák az autóknek szólnak, nem a magunk-fajta vándoroknak. Alig teszünk meg néhány száz métert, egy rendőrkocsi ered a nyomunkba és megáll mellettünk. Igazoltatás, majd társalgás angolul meg kézzel-lábbal. A rendőr elmagyarázza, hogy itt tilos gyalogolni, amit mi addig is tudtunk, persze megjátsszuk az ártatlant, és tanácsot kérünk, hogy juthatunk el a legközelebbi úton Bécsbe. Rátérünk a mutatott irányra, és hamarosan az osztrák főváros külvárosának utcáit rójuk. Telefon után nézünk, hogy felhívjuk Soós Csaba református lelkészt. Indulásunk előtt még Budapesten kaptunk néhány bécsi telefonszámot és címet Balogh Júliától, Csoóri Sándor feleségétől. Olyan emberekét, akikhez segítségért, tanácsért fordulhatunk itt. A tiszteletes telefonszáma is ezek között volt.

Ahogy-tanakodunk és keresgélünk, magyar szavak ütnek meg a fülünket. Két öregember beszélget. Gábor megszólítja őket, kiderül, hogy '56-osok. Megtudván, hogy erdélyiek vagyunk, a közelben lakó erdélyi ismerősükhöz visznek minket.

Így ismerkedünk meg Imre Jánossal és családjával. Két évvel ezelőtt még Nagyváradon éltek. Most itt, Bécsben a lakóházukhoz tartozó parkban flekeneznek egy kolozsvári családdal. Csodálatos a találkozás, és meghitt beszélgetés kezdődik. Mintha otthon lennénk, Erdélyben. Kiderül, hogy a kolozs-

Szászhermány:
az erőd bejárata

e bár, de beszél-
retnének a sátor-
eg arra célzott,
ezt a kijelentést
nehetünk, mert
k. Még mielőtt
a mellett sátor-

on a sátorozás
tűtük a kritikus
or erősen sán-
ztében meghú-
zór tartunk pi-
sebb település
bokkal sze-
lővéseket vél
ellenkezőjéről,
éltünk. Míg a
ültésnek és a
vanús, minde-
kerül elalud-

telesen korán
e tartjuk táp-
nk, legfeljebb
resznyefát tá-
ban vizet ve-

azon töpren-
övetve az au-
n a magunk-
rendőrköcsi
lgás angolul,
olni, amit mi
érünk, hogy
ányra, és ha-
után nézünk,
t még Buda-
ától, Csoóri
ért fordulha-

a fülünket.
y '56-osok.
merősükhöz

ezelőtt még
arkban flek-
ghitt beszél-
y a kolozs-

ának Tőkésék révén ismerik a szülőfalumat is. Gábor Imre Jánosékkal be-
széltet Nagyváradról. Az első ismerkedő mondatok után szinte természetes,
hogy meghívást kapunk a flekkenezésre. Mivel eredetileg is úgy terveztük,
hogy Bécsben feladjuk a kenyéren és vízen élést, soha jobbkor nem jöhetett
volna a szíves invitálás. A lakoma után János felajánlja, hogy elfuvaroz min-
ket Soós Csabához.

Eppen az istentisztelet végére érünk oda. Sok magyarral és köztük sok er-
délyivel is találkozunk. Némely erdélyi furcsálló tartózkodással pillant ránk,
amit bizony kissé meglepőnek találunk... Soós lelkész úr viszont azonnal hi-
vett ad szavunknak, és szállásul az irodáját ajánlja fel. Egy hét óta először van
földel a fejünk fölött. Megadja az otthoni telefonszámát is azzal, ha bármi
gond van, hívhatjuk.

Megnyugodva fekszünk le, és mély álomba merülünk.

Hétfő reggel irány a bécsi magyar nagykövetség, az NSZK-vízumot akar-
uk intézni. Még a svájci átutazás lehetőségét sem adtuk fel egészen. A követ-
ségen, Hajcs János jóvoltából, már tudnak rólunk. Kellemes meglepetésként
er minket, hogy mindenben a segítségünkre vannak. Elvisznek az NSZK-kö-
vetségre is, ahol megígérik, hogy másnap megkapjuk a vízumot. A magyar
követség vállalja a további intézést is: nekünk holnap csak hozzájuk kell be-
menni a kész papírokért. Még Barki Éva irodájához is elvisznek minket.

Újra izgalmas másodpercek várnak ránk. Az ügyvédnö titkárnője nyit aj-
tót, majd bejelenti, hogy megjöttünk. Egy szép, kedvesen mosolygó hölgy
ön elénk. Elegáns fogadószobába vezet minket, ahol rögtön feltűnnek ne-
kem a falon a magyar címerek és a történelmi jeleneteket ábrázoló képek.
Barki Éva elismeréssel szól eddigi utunkról, és arról tudakozódik, honnan
merítettünk erőt egy ilyen hatalmas lelki és fizikai megterhelést igénylő vál-
lalkozáshoz.

Elmondom, hogy mindketten paraszti származásúak vagyunk. Erdélyi fa-
luban születünk és nőttünk fel, így meg vagyunk szokva a fizikai nehézség-
gel. Éva asszony megígéri, hogy csütörtökre megpróbál nekünk sajtótájéko-
zást szervezni. Csütörtök június 15-re esik, aminek azért van jelentősége,
mert akkor már mindenki az '56-os mártírok másnapi budapesti újratemeté-
sére figyel. Így kétséges, hogy a sajtótájékoztatóra jut-e egyáltalán figyelem.
Találkozásunk prózai részéhez tartozik, hogy szó esik Gábor feldagadt boká-
járól is. Barki Éva megadja egy orvos címét, ahová mennünk kell, a költsé-
geket ő állja. A röpcédulánkat is lefordítja németre.

A vizit után, amikor már kettesben vagyunk, Gábor nehezményezi, hogy
én mindkettőnket paraszti származásúnak mondtam. Vegyem tudomásul,
hogy ő nem paraszt – jelenti ki. Különben is, hogy hangzik az, hogy két pa-
raszt elindult Párizsba! – teszi hozzá, méltatlankodva. Én kitartok a magam
véleménye mellett, vitatkozunk, aminek végeredménye, hogy én vállalom
paraszti származásom, ő tagadja. Abban mégis egyetértünk, hogy családi
helyzetünk és származási körülményeink teljesen hasonlóak.

Délután várost nézünk. Természetesen a Szent István-dómmal kezdjük.
Városjárásunk közben felkeresünk egy címet, amelyet ugyancsak Balogh Jú-
liától kaptunk. Egy bécsi magyar fiatalember, bizonyos Andorka Rudolf szí-
vesen fogad minket, jót beszélgetünk vele, és búcsúzáskor 200 schillinget ka-
punk tőle útravalónak. Gábornak nem múlik a lábfájása, de orvoshoz sem
megy. Félt, hogy nem tudja megértetni magát.

Szászhermány

Kedd reggel a magyar nagykövetségen kezdünk. Megvan az NSZK-vízum, mely több mint 200 schillingbe kerül. A vízumot nem az utazási igazolványba ütik bele, hanem külön papíron állították ki. Rosszul érint viszont minket, hogy az NSZK-beli tartózkodásra kért 20 napot nem a jelzett június 25-étől, hanem mától számították. Ez majd az NSZK-ban újabb bonyodalmat okozhat. Mivel a svájci vízum megszerzésének már semmi reménye, végérvényesen módosítjuk az útirányt. Münchentől tehát nem Genfbe, az ENSZ székhelye felé vesszük az irányt, hanem Strasbourgba, az Európa Parlamentbe.

A következő feladat Valentiny Géza pápai prelátus felkeresése. Telefonon bejelentkezem nála, elmondom, ki vagyok, s hogy egy német nyelvű ajánlólevelet kérek a katolikus egyház részéről. Kérdésemre, hogy mikor tudna fogadni, azt mondja, amikor odaérek. Mivel Gabinak nagyon fáj a lába, egyedül indulok a Boltzmanngasse címre. Ott döbbenek rá, hogy ez a Pázmáneum épülete. A prelátus úr azonnal fogad, nem mint Paskay bíboros úr. Ő meghallgat, elbeszélget velem, és közben megírja a levelet. Mellékel a részünkre kétezer shillinget is.

Kedd délután felhívom az utolsó telefonszámot, amelyet Balogh Júliától kaptam: Piazzáné Hunyor Katalint. Másnap reggelre vár.

Hunyor Katalin személyében ugyancsak egy '56-os menekültet ismerek meg. Igencsak nehéz élete volt, és ezért nagyon megért bennünket, és megér-

EUROPÄISCHER HILFSFONDS der Österreichischen und Deutschen Bischofskonferenz

1094 WIEN, BOLTZMANNGASSE 14
TELEFON (0222) 34 35 17

POSTANSCHRIFT:
A-1094 WIEN, POSTFACH 62

BETREFF:

DATUM: 1989 06 13 VA/mf

Zwei Junge Leute,

Marton O K O S (Reisepaß Nr.KH 015331)
und Gábor J U H O S (" Nr.KH 015330)
haben vor, anlässlich des Jubiläums der französischen REvolution nach Paris
zu pilgern, um die Weltöffentlichkeit auf ihre unterdrückten Landsleute auf-
merksam zu machen.

Wir bitten Sie, ihnen behilflich zu sein und Nachtquartier zu gewähren.

Mit freundlichen Grüßen
Europäischer Hilfsfonds
Boltzmanngasse 14
A-1094 Wien, Postfach 62
Tel. 34 35 17

BANKVERBINDUNGEN: DARLEHENSASSE IM BISTUM MÜNSTER EG., KONTO 3837500, D-44 MÜNSTER, POSTFACH 2140
BANKHAUS SCHELHAMMER & SCHATTERA, KONTO 163493, A-1011 WIEN

az NSZK-vízum
azazsi igazolvány
t viszont minket
tt június 25-étől
nyodalmat okoz
nye, végérvénye
az ENSZ székh
arlamentbe.

esése. Telefonon
nyelvű ajánlóle
mikor tudna fo
fáj a lába, egye
gy ez a Pázmá
y bíboros úr. Ő
Mellékel a ré

Balogh Júliától

ekültet ismerek
nket, és megér-

MANNGASSE 14

TFACH 62

/mf

Paris
ute auf-

en.

n

H 2140

erdélyi helyzetet. Férje, Piazza Péter a Máltai Lovagrend tagja, tőle két
márkát kapunk ajándékba. Ezzel bátrabban vághatunk neki Németor-
szágunknak, mert legalább van egy kis pluszpénzünk élelemre. Péter bácsi azt is
megígéri, hogy elhozza a pólókat Budapestről, és csütörtök éjszaka érkezik
munka. Csak azt kéri, hogy az otthoniakkal intézzük el: vigyék el neki a cso-
magot az Intercontinentálba, mert ott száll meg.

Delután Soós tiszteletes úr irodájából egy panzióba költözünk, amit ő sze-
ret nekünk. Igaz, itt hatszáz shillinget kell fizetni két estére, de a lelkész úr-
mal ezer shillinget kapunk erre a célra. Új szállásunk a Lindengassén van, a
tulajdonosa egy magyar nő.

Csütörtök délelőtt tíz órakor sajtótájékoztatóra megyünk. Június tizenötö-
dikén van, holnap temetik Nagy Imrét és mártírtársait. Mindenki a másnapi bu-
dapesti eseményre figyel. Barki Évának mégis sikerül nyolc újságíró meggyer-
me, hogy eljöjjen a mi tájékoztatónkra. Sok hozzá hasonló nagyszerű és áldo-
zatkész asszonyra volna szüksége a magyar népnek és főleg az erdélyieknek! El-
készült a német nyelvű röpcédula is, hátoldalán Erdély etnikai térképe.

Barki ügyvédnök nyitja meg a tájékoztatót, rövid bevezetőt mond, majd
válaszolja a kérdéseket és válaszainkat a jelenlevőknek. A sajtó képviselői
érdeklődve hallgatják beszámolóinkat az erdélyi helyzetről, sorsunk alakulá-
sáról és vállalkozásunkról, amelyet nagyra értékelnek. Közben telefonon
Károlyi András keres Párizsból.

Az egyik újságíró, aki emigráns magyar, megadja a Nemzetőr című lap cí-
mét, hogy Münchenben majd oda forduljunk segítségért. Egy osztrák hölgy,
Barkó Éva ismerőse, a nyaralójukba invitál, hogy töltsünk ott egy éjszakát. A
nyaraló Linz és Salzburg között, Seewalchenben található, és útba esik.

Barki ügyvédnőtől búcsút veszünk, mert egy tárgyalásra kell mennie. Ka-
punk még tőle egy strasbourgi címet és telefonszámot. A lelkünkön köti,
hogy időben, már Münchenből vegyük fel a kapcsolatot dr. Hunyadi István-
nal. Még megajándékoz minket ezer shillinggel, és abban maradunk, hogy te-
lefonon tartjuk vele a kapcsolatot. Kiderül, hogy az ebédünket is megszer-
ve: egy újságíró jön majd értünk, és elvisz minket ebédelni.

Nemsokára megérkezik az újságíró, Scherrer Jenő. Abba az étterembe me-
gyünk, ahol Trockij is szívesen időzött. Scherrer öt éves korában került el
Magyarországról, de jól beszél magyarul. Megígéri, hogy minden este gon-
dviselésben velünk imádkozik. Miután megebédeltünk, Gábort elviszi az orvos-
hoz. Gábor lábára kötést tesznek, és a sebére kenőcsöt kap.

Réggel korán kelek és elballagok a Lindengassétól a Neulengengasséig.
Péter bácsiék már várnak ránk a Pestről hozott pólókkal. De csak egy cso-
mag van – Gábor feleségétől. Gábor ugyanis beszélt a feleségével, és a biz-
tonság kedvéért tőle is kért címeres pólót. Mint kiderül, ez a szerencsénk,
mert az a csomag, amelyet a kérésnek megfelelően Rákosszentmihályról
kellett volna elvinni az Intercontinentálba, csak nem került oda. (Ha életem-
ben először csalódnék némely egyháziakban, az megviselne, de így csak me-
morizálom a tényeket. A Gondviselés összehozott egy emberrel, aki elment
Becsből Pestre, és elhozza, amit ígért. Ellenben nem volt egy ember Rákos-
szentmihályon, aki elmenjen az Intercontinentálba. Biztos, hogy lett volna,
csak az üzenetfelvevő elhanyagolta. Mindenesetre ez Szloboda Jóska lelkén
marad, aki, úgy látszik, a bíráláshoz jobban ért, mint az ígéret betartásához.)
Búcsúzáskor Kati néniék is megígérik, hogy velünk imádkoznak.

Szászhermány:
az udvar és a kamrák

*Szilágy vármegye
régi címere*

Visszaérve a szállásra, felköltöm Gábort és összepakolunk. Nekivágunk utunk második szakaszának.

Most könnyebben maradnak el mögöttünk a kilométerek. Érzékeljük magunkon a jobb étkezés és a pihenés jótékony hatását. Nem olyan nehéz a hátizsák, és a hatalmas kamionok szele sem ingat már meg minket olyan erősen, mint az első napokban. No meg minden bizonnyal jóval edzettebbek és erősebbek is vagyunk, mint az induláskor.

Bécs nyugati külvárosában egy magyar fiatalemberrel találkozunk. Pár mondatban bemutatkozik, elég furcsának találja a vállalkozásunkat. Elmondja, hogy nemrég menekült Magyarországról Ausztriába. Nem annyira a politika, mint inkább a jobb élet reménye hajtotta. Most egy osztrák menekülttáborban lakik. Elmondása szerint náluk, mármint a táborban is vannak román magyarok. Na tessék! Nyugatra kellett jönnünk, hogy új fogalmakról és népekről halljunk! Egy darabig még velünk tart, aztán elmarad.

Utunk dombra föl és völgybe le, hegyi falvakon keresztül vezet. Teszünk egy kisebb kitérőt, hogy az egyik helyen kenyeret s tejet vegyünk. Egészen ott-hon érzem magam a fenyvesek között. Friss levegő, csodálatos kilátás. Csak az a baj, hogy észrevesszük: elkeveredtünk. Azok a kis települések, amelyeket érintünk, a térképünkön sincsenek feltüntetve. Már sötétedik, mikor elérjük Neulengbachot. A falu mellett egy bokros részen telepszünk le.

A reggeli ébredés nagyon keserves. A sátorban még csak azt észleljük, hogy esik az eső. De ahogy kinézünk, látjuk, hogy nem az imént eredt el, és aligha áll meg a következő órában. Egyhangú, szürke felhő borult a horizontra. Tipikus őszi idő. Ímmel-ámmal felöltözünk, majd összepakolunk. Az egyfolytában ömlő hideg eső némi fűrgeségre kényszerít. Felvesszük az esőköpenyt, kinyitjuk az ernyőt, és mint valami farsangi maskarák, elindulunk. Az aszfaltzott útig egy kukoricáson kell átgázolnunk, ahol lábbelinkre több kiló sár tapad. Mire az aszfalton sikerül a fölösleges bocskortól megszabadulni, vesszük észre, milyen iszonyúan nehéz a hátizsák. Minden holmink teljesen átázott.

Fogalmunk sincs róla, hogy melyik irányba menjünk. Pár száz méter után arabokkal találkozunk, akiktől érdeklődni próbálunk. Nemzetközi nyelven, vagyis kézzel-lábbal mutogatva biztosítanak, hogy Linz irányába tartunk. Ennek ellenére mindketten gyanakszunk, hogy eltévedtünk. Egyelőre útszéli táblákat nem látunk. Igaz, kedvünk sincs fölnézni, mert azonnal szembever a hideg eső.

Így gyűlnek mögöttünk az egyhangú kilométerek. Már jó párat megteszünk, amikor az úton szemben velünk lelassít, majd a mi sávunkba átjőve, mellénk húz egy szép Mercedes, megáll, s kiszáll belőle egy középkorú hölgy. Érdeklődik, merre tartunk. Rövid, kézzel-lábbal való magyarázkodásunk után térképet vesz elő, és kiteríti az autó tetejére. Megmutatja, hogy hol vagyunk, és persze kiderül, hogy Linz helyett Tullon irányában haladunk, amely 120 fokos eltérést mutat a helyes útvonaltól. Felajánlja, hogy elvisz minket St. Pöltenig, de elhárítjuk a segítséget, és a német nyelvű röpcédulát elolvasva, látszik, hogy meg is érti viselkedésünket. Annyit viszont elfogadunk tőle, s megköszönjük neki, hogy Neulengbachba visszaszállít minket, és megmutatja a helyes utat.

Életünkben először ülünk Mercedesben. Neulengbachban az útkereszteződésnél megállunk. Rátalálva a helyes útra, St. Pölten felé, megköszönjük a hölgy segítségét és elbúcsúzunk tőle. Még sokáig tárgyaljuk az esetet, amely-

Nekivágunk

ékeljük ma-
nehéz a há-
yan erősen,
bek és erő-

ozunk. Pár
t. Elmond-
vira a poli-
enekülttá-
nak román
król és né-

t. Teszünk
gészen ott-
átás. Csak
amelyeket
or elérjük

ljük, hogy
, és aligha
ontra. Ti-
egyfolytá-
penyt, ki-
aszfalto-
iló sár ta-
vesszük
átázott.

éter után
nyelven,
tunk. En-
e útszéli
mbever a

t megte-
a átjőve,
ú hölgy.
unk után
agyunk,
hely 120
nket St.
olvasva,
k tőle, s
mutatja

esztező-
önjük a
amely-

ben egyértelműen a Gondviselés kezét látjuk. Hogy tudnánk különben magyarázatot adni rá, hogy egy szemből jövő kocsi egyszer csak elénk húz, megáll és vezetője segít rajtunk, miközben zuhog az eső és ő maga is bőrig ázik a saját kocsija mellett, amíg sikerül egymást kölcsönösen megértenünk. Az iskolában mindig azt sulykolták belénk, hogy a kapitalizmusban az emberek mennyire önzőek. Szerintem, aki ezt tanította, soha nem járt a kapitalizmusban, vagy ami még rosszabb, a meggyőződése ellenére tanított.

Ezekről a dolgokról beszélgetve és gondolkodva folytatjuk utunkat az esőben. Az ernyő és a köpeny úgy ahogy térdig megvéd az esőtől. Mikor már nagyon lucskos a lábunkon a nadrág, és a cipőnk is eléggé tocsog, beállunk egy-egy ház mögé. Vagy háromszor, négyszer szárad így meg a nadrágom. Közben minden megállás alkalmával szörnyen fázunk. Az egyik helységben beállunk egy ház erkélye alá. A tulajdonos kinéz, megszemlél minket, és visszamegy a lakásba. Nálunk nincs az az ember, aki ne hívná be az idegent az esőből hasonló helyzetben.

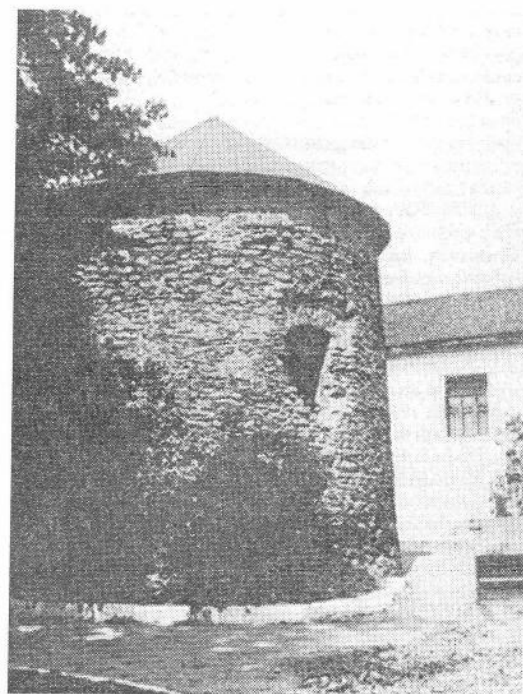
Délután hat óra körül érkezünk meg St. Pöltenbe. Érdekes, hogy eddigi utunkon sok autó próbált meg fölvenni minket, de pont ezen az esős szakaszon egy sem. Pedig ma délután nagyon is beszálltunk volna bármilyen kocsiba, hogy mielőbb fedett helyre jussunk. De jószántából egy sem állt meg, mi meg nem stopoltunk. Pedig sokszor úgy fáztunk, hogy még a fogunk is vacogott. Sziklaszilárdan elhatározzuk, hogy ezután már csak azért sem ülünk fel semmi-
re!

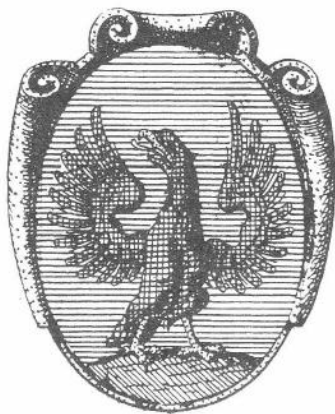
Mindjárt a város elején pihenőt tartunk, azaz inkább az eső elől húzódunk el. Mikor kissé lassul, újra elindulunk. Sokáig nem állhatunk, mert akkor nagyon fázunk. Közben arról tanakodunk, hogy mihez kezdünk. Ha sátorban alszunk, kiráz a hideg, mindenünk csupa lucsok. Utunkat a legközelebbi templomtorony irányába vesszük. Mikor odaérünk, kiderül, hogy csak apácák laknak ott. Elmegyünk a következőhöz. Szintén hasonló helyzettel találkozunk. Valami intézet vagy egyházi iskola, lényeg, hogy nem tudnak segíteni. Innen eljutunk a ferencesek templomához. A bejáratnál letesszük a zsákokat, és bemegyünk a templomba. A hátsó padban kissé megpihenünk, majd kijövünk tájékozódni.

Megkeressük a plébánia épületét. A kapuján három páter neve van kiírva. A Franzot találom a legrokonszenvesebbnek, az ő nevénél nyomom meg a csengőt. Kisvártatva megjelenik az atya. Elmondom, hogy mi járatban vagyunk, fedélre volna szükségünk, és megmutatom Valentiny Géza prelátus úr levelét. A pap kis türelmet kér, majd nemsokára 700 schillinggel és egy címmel jön vissza. Ott megalhatunk. A pénzt a szállásra és meleg vacsorára adjuk. Újra a csorgó esőben járjuk az ismeretlen város utcáit. Egészen jól tesz a mozgás, mert már fáztunk. Megtaláljuk a címet és az idős nénit, aki a tulajdonos vagy az ügyintéző. Háromszáz schillingért egy kétágyas szobát veszünk ki. Rögtön kipakolunk a hátizsákból és szétszórjuk a szobába száradni a holmit. Teát főzünk, megmosakszunk, és hamarosan le is fekszünk. Még soha életemben olyan jól nem éreztem magam ágyban, és olyan jól nem aludtam, mint azon az éjszakán.

Réggel kilenc órakor kelünk. A kinti kép változatlan. Esik az eső, valószínűleg egész éjjel esett. Ha most sátorban alszunk, szinte biztos a tüdőgyulladás, és vége az útnak. Nagy nehezen összecsomagolunk, és várjuk, hogy álljon meg az eső. Mikor kissé megcsendesül, úgy 11 óra tájban, Gábor sürge-

*Szilágyosmlyő:
a Báthori-kastély
sarokbástyája*

*Alsó-Fejér vármegye
régi címere*

tésére elindulunk. Az előző napnál valamivel jobban haladunk, mert a csomagunk úgy, ahogy megszáradt, és az utat is tudjuk, de az eső esik. Egyébként a helyzet ugyanaz, mint tegnap. Többször megállunk pihenni és száradni. Mikor már fázunk, újra elindulunk. Elég kellemetlen vasárnapunk van. Délután rövid időre vagy kétszer is megáll az eső, de újra megindul. Estefelé ismét megáll, ezúttal úgy néz ki, hosszabb időre. Nem tudva, hogy az éjszaka mit hoz, szállás után nézünk. Már imádkozás után vagyunk, mikor Erlaufban a templomhoz érünk. Kicsengetem a papot, és kérem, hogy segítsen meg minket az éjszakára egy kis fedéllel. Elkezd hadarni felső-ausztriai tájszólással, amiből egy mukkot sem értünk. Azaz annyit mégis, hogy akár a jég hátán is megfagyhatunk, de itt szállást akkor sem kapunk. Más lehetőségünk nem lévén, megyünk tovább. Közben arra gondolok, hogy sok pap elmehetne inkább kapálni, mert így több hasznot hozna a társadalomnak.

Már jól bent vagyunk az éjszakában, mikor az út mentén néhány bokor tövében lesátorozunk. Bízva, hogy nem ered meg újra az eső, álomra hajtjuk a fejünket. Ha a pap nem, az Isten szállást adott, és vigyázott ránk, mert egész éjszaka egy csepp eső sem esett.

Reggel korán kelünk és indulunk tovább. A vékony talpú cipő és a kemény aszfalt nagyon megviseli a talpamat. Estére borzasztóan ég. A hátizsák súlya és eléggé kezdetleges kivitelezése ugyancsak megvisel. Mivel olyan övvel nincs ellátva, amely a zsákot a derékhoz is hozzáerősítené, így minden súly a vállunkra nehezedik, ami eléggé megviseli a hátgerincet. Gábornak még mindig fáj a bokája. Talán ezzel is magyarázható, hogy estére gyakran zaklatott idegállapotba kerülünk, és sokat vitatkozunk. Gábor este nem bír elaludni, míg reggel alig lehet felkelteni. Én éppen a fordítottja vagyok.

Ez a nap elég jól ment. Már a negyven kilométert is meghaladtuk a menetelésben, mikor nyolc óra után egy kék rendszámú kocsí, mely szemből jön, elénkbe húz. Egy Ausztriában élő magyarországi menekülthöz, Horváth Péterhez van szerencsénk. A hátizsákra tűzött, libegő piros-fehér-zöld zászlóra figyelt fel, ezért állt meg. Néhány szóban elmondjuk, miben járunk, és szempillantás alatt összebarátkozunk. Meghív, hogy aludjunk nála. Walsee-Sindelburgban lakik egy panzióban. Beülünk a kocsijába és elvisz a szállására. Felesége, Ildikó is nagyon kedvesen fogad minket. Megvacsorázunk, és beszélgetésünk a késő éjszakába nyúlik. Mindketten nagyra értékelik a vállalkozásunkat. Az út folyamán Péter az első, aki azt mondja, ha sejti előre az ott honi változásokat, nem jön el, de most már beadta a papírjait Amerikába. Megtudjuk azt is, hogy mindketten diplomások, de segéd munkásként dolgoznak. Rendes magyar emberekkel ismerkedtünk meg, akiknek nem román magyarok voltunk.

Reggel kocsival visszavisznek kettőnket oda, ahol az este Péter felvett minket, Steinberg környékére. Onnan gyalog folytatjuk utunkat Linz felé. Pétertől még egy linzi címet is kapunk, egy erdélyi menekültét.

Késő délutánra elérjük Linzt. Kiderül, hogy a keresett utca a város túlsó végében van, így átgyalogolunk a városon. Mikor már a Ludlgasse környékén vagyunk, egy járókelőt kérdezek meg az utca felől. Kezdi magyarázni, mire egy nő, aki a közelben van, és látja, hogy nem értjük, nagyon kedvesen angolul próbál segíteni. Így valamivel többet tudunk, de még nem egészen tiszta a kép. Mégis elindulunk a magyarázott irányba. Sikerül megtalálni az utcát és Zolit, az erdélyi menekültet. Zoliban tipikus székelyre akadunk, akinek egy-

egy nézete elég kemény. Megvendégel minket, elbeszélgetünk, és nyolc óra körül elvisz Kerni atyához.

Kissé nehezen kezdődik az ismeretség, de aztán minden rendbejön. Estére már ott alszunk. Kerni atya a kora ellenére – nyolcvan éven felül van – nagyon tevékenyen segít nekünk. Bár minden pap ilyen lenne! Délelőtt elintézt egy-két telefont. Azután egyik ismerőiséhez visz el ebédre, hogy meleg ételt is együnk. Itt fogóféltben lévő röpcéduláinkat is sokszorosítják.

Délután fél háromkor indulunk el Linzből. Kerni atya velünk tart egy darabig. Már nekünk kell kérnünk, hogy forduljon vissza, mert fárasztó lesz neki a visszaút. Az atya boldog, hogy velünk jöhetett, mert szerinte amit tesszünk, azt értük is tesszük. Mindehhez még annyi ide kívánczik, hogy Kerni atya minden héten veszi a kis hátizsákját, és sorra látogatja az ausztriai menekülttáborokat, segít a menekülteknek, amiben csak tud. Az jár a fejében: íme egy pap, aki mindennapi cselekedeteivel igazolja azt, amit a szószékről mások okítására és tanulságára prédikációi során elmond. Talán ez egy pap dolga.

Estére elérjük Wels városát, és alig haladunk át rajta és sátorozunk le, amikor villámlani és dörögni kezd. Most vesszük észre, hogy tulajdonképpen hol is vertünk tanyát. Kétfelől hegyek vannak. Mi egy erdőben vagyunk, a sátrunk egy árokban. Rágondolni is rossz, hogy mi lesz itt egy kiadósabb zúhó esetén. Újra összepakolni, és más helyet keresni a sötétben szinte lehetetlen. Nincs mit tenni, Istenre bízunk magunkat. Még sokáig villámlik. Ezt onnan tudom, hogy elalvás után Gábor feliaszt, hogy valaki jár a közelben. Valóban hallunk valami recsegést, de aztán elnémul minden. Az első álmomból így feliasztva, sokáig nem bírok visszaaludni.

Reggel megkönnyebbülve tapasztaljuk, hogy egy csepp eső sem esett. Újra meggyőződhetünk, hogy ha Isten nevével megyünk, minden megoldódik. Korán kelünk, és indulunk, mert estére már Seewalchenbe kell érünk, ahol várnak ránk. Seewalchen az Attersee partján fekszik.

A mai nap nekem nagyon emlékezetes. Nyolc évvel ezelőtt, június 22-én rukkoltam be a román népi hadseregbe. Életem egyik legszomorúbb napja.

Délutánra elérjük Vöcklabruckot, innen még nyolc kilométer Seewalchen. Hét órára a helységben vagyunk, és a tó partján egy padra pakolunk le. A közelben telefon is akad, de nem sikerül tárcsázni a számot. Míg próbálkozunk, két magyar disszidens kerül oda. Ők segítene a telefonálásban.

Tíz perc sem telik bele és megérkezik dr. Tostmann-né. Elvisz bennünket a Litzbergre. A tó partjának egy szakaszát hívják így. Nagyon romantikus hely. Egy régi villaszerű épületbe érkezünk meg, csupa antik bútor a berendezés. Csodálatos kilátás a tóra és a hegyekre. Igazán festői táj. Felkísérnek a szobánkba, ahol mindjárt lezuhanyozunk, és következik a vacsora. Itt valahogy úgy járunk, mint Grant kapitány gyermekei. A háziak a németen kívül angolul és franciául is beszélnek. Mi csak dadogunk. Sok nyelv szavából igyekszünk összeeszkábálni a mondandónkat, amelyik

*Egy pap,
aki a hivatásának él:
Kerni atya*

így olyan lesz, mint valamely színes mozaik. A lényeg, hogy megértsük egymást. Az éjszakát újra ágyban töltjük. Ennek a puszta jó érzésen túl azért is van különös jelentősége, mert egész éjjel esik az eső, és csak délután áll meg.

Délelőtt a faluban egy Schmidt nevű családhoz megyünk. A férj tud egy kicsit magyarul. Nemrég jártak Romániában, és szörnyülködve beszélnek az ottani helyzetről. Délután a linzi rádiótól jönnek, és felvesznek velünk egy beszélgetést. Ezt is Barki Éva szervezte. Egy csodálatos nő, akit Zrínyi Ilonához hasonlíthatok, csak hogy ő nem Munkács várából, hanem Bécsből küzd a magyarságért. Ilyen a történelem.

A rádiófelvétel érdekessége, hogy a beszélgetés románul folyik. Egy erdélyi szász nő a tolmács, aki magyarul nem tud, csak románul. A nap hátralévő részét Tostmannéknál töltjük. Az eső csak estefelé áll meg, így a csodálatos környezetet nem igazán tudjuk élvezni. Ennek ellenére nagyszerű élményünk marad Seewalchenről.

Reggel korán kelünk, és már nyolckor indulunk. A nap különösebb érdekesség nélkül telik el. Estére vagy 40 km van mögöttünk, mikor lesátorozunk. Alig alszom el, Gábor megint felébreszt, hogy mozgást hall. Fülelünk, de nem tapasztalunk semmi különösebbet. Az eredmény, hogy megint sokáig nem bírok visszaaludni. Mostanáig is elég sokat vitatkoztunk, hogy hol sátorozzunk le. Gábor a lakatlan helyeket részesítette előnyben, én mindig azzal érvelek, hogy lakott helységhez legyünk közel, mert bármi történik, egy esetleges betegség esetén is könnyebben segítséghez jutunk. Eddig engedtem, de most elhatároztam, hogy többet nem alszunk erdőben. Semmi kedvem ahhoz, hogy Gábor éjszakánként felköltson azzal, hogy valaki járka a közelben. Meg aztán, ha bármi baj érne minket, egy sűrű erdőben évek múlva, ha megtalálnak... Az éjszaka hátralevő része zavartalanul telik.

A felkeléssel nem igazán sietünk, mert csak 15 kilométerre vagyunk Salzburgtól, ahova délután kettőre kell beérnünk. Tíz óra van, mikor útnak indulunk. A város a Salzbach folyó partján fekszik, de inkább szerényen meghúzódik a magas hegyek között. Innen, e hegyoldalak szorításából tört ki Mozart és indult el világhódító útjára.

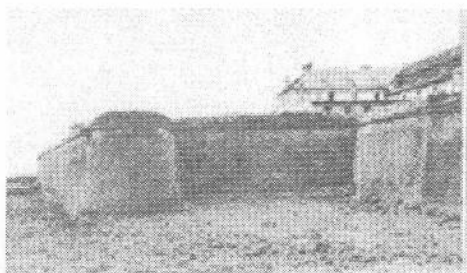
Közelebb érve látjuk, hogy középkori vár vigyáz a völgy nyugalmára. Fél kettőre a központba érünk. Kettőre egy újságíróval lenne randevűnk, de a telefonszámmal most sem boldogulunk. Szerencsére van egy másik számunk is, amit még Kerni atyától kaptunk. A próbálkozásunk itt több sikerrel jár: Szegedi Gyula épp otthon van, azonnal jön is értünk és elvisz a lakására.

Otthon rögtön tárcsázza az újságírót, aki fél órán belül megérkezik. Szegedi Gyula segítségével elkészül az interjú. Utána megebédelünk, s közben sokféléről beszélgetünk. A házigazda megjegyzi, hogy szép az a zászló, de inkább ne hordjuk olyan nyíltan, mert előfordulhat, hogy valaki az éjszaka leple alatt beleszurkál a sátrunkba. Nem biztató vélemény, viszont ez a reális helyzet. De mi nem szégyelljük, hogy erdélyi magyarok vagyunk, és vállaljuk a vele járó nehézségeket is, meg a piros-fehér-zöld zászlót. Így a zászló továbbra is a hátizsákon leng.

Estére a kempingbe megyünk, hogy ott aludjunk. A Szegediék által vásárolt zuhanyozóérméssel először ügyetlenkedünk, de hamar rájövünk, hogyan kell a fürdőt használni. Ismét erősen dörög és villámlik, de ezt az éjszakát is megússzuk szárazon.

Újra megvirrad. Izgat a dolog, hogy mihamarabb az NSZK-ban legyünk.

Gyulafehérvár falai

Végigsétálunk a Salzbach partján, és ahogy elhagyjuk a várost, ott is a határ. Mielőtt átkelnénk, élelmet vásárolunk, mert ezután schillingre nem nagyon lesz szükségünk.

Egyébként az ennivalót mindig délelőtt szoktuk megvásárolni aznapra. Ez általában hideg felvágott, zöldség, néha konzerv és gyümölcs.

Még dél sincs, s már átkelünk a határon. Furcsálljuk, hogy csak egyszer nézik meg az útlevelet, ami két perc alatt meg is történt. Csak azért nem egy perc, mert a határőrök is csodálkoznak a vállalkozásunkon. Természetesen ők is kapnak röpcédulát. Ezalatt mi a határforgalmat bámuljuk. A kerékpárosok menet közben mutatják fel az igazolványukat. Szörnyű még csak rágondolni is arra, hogy ezzel egy időben a román határon kocsikat szednek szét és embereket vetköztetnek le.

Megérkeztünk az NSZK-ba. Hányszor álmodtam otthon erről a pillanatról, és most itt van. Közben arra gondolok, hogy még hány embernek van most is hasonló álma a szocialista paradicsomban. A tisztaság és rend, amelyet Ausztriában nem győztünk csodálni, itt még, ha lehet, fokozódik. Alig megyünk pár kilométert, máris megáll az első kocsi, hogy felvegyen. Úgy látszik, ehhez nemcsak Ausztriában volt szerencsénk. Megköszönjük, és mindenki megy tovább.

Estére negyven és egynéhány kilométer megtétele után egy szabad térségen lesátorozunk. Nem könnyű Gábort meggyőznöm, hogy itt jó lesz, de miután személyesen vállalom garanciát arra, hogy a sátrunk melletti kis bokor nemcsak az úton haladó kocsiktól nyújt védelmet, hanem a román ügynököktől is, elérem a célot. Már fekszünk, amikor riadt állathangot hallunk a közelben. Gábor kapja a villanylámpát s odavilágít. De csak egy rebbenő árnyat észlelünk, s abban maradunk, hogy nagy valószínűséggel őz volt.

Forró nyári napra ébredünk. Valósággal szenvedünk a melegtől. Délutánra nagyon fülledt lesz a levegő. Estére mintegy 50 kilométerre megközelítjük Münchennt. Még mielőtt lesátorozunk, egy kocsi áll meg mellettünk. A vezető, aki egyedül van, megkérdi, hogy magyarok vagyunk-e? Miután megismerkedünk, elbeszélgetünk. Fényképet készít rólunk, s azt ígéri, hogy megpróbálja valamelyik hazai lapnál leközölni. Azt is megtudjuk, hogy kocsivásárlási ügyben jár Münchenben. Miután elválunk, tovább menve kicsit gyanakszunk. Főleg a fényképezés mozgatja meg a fantáziánkat. De alkalmas éjszakai szállás után kell nézni, így nem érünk rá töprengeni a dolgon. Több út menti bokrot megnézünk, de valamelyikünk mindegyiknél talál valami kifogást. Így érjük el a következő települést. Már tíz óra van, besötétedett, mikor a faluban egy elhagyott épületre bukkanunk az út mentén. Elég rossz állapotban van, amely látvány az NSZK-ban igencsak ritka. Több minden limlom található benne. Kissé rendet csinálunk, majd előszedjük a matracot és hálósákokat. Külön öröm, hogy nem kell a sátorral bajlódni. Mire elkészülünk az ágyvetéssel, és lefekszünk, az esti szellőből vihar lesz. Mellettem a deszka zörögni kezd. Mondom is Gábornak, hogy járnak az egerek. Megkötögetem a helyet, így próbálva elijeszteni az éjszakai látogatókat. De a zaj hol megszűnik, hol újra kezdődik. Csak reggel a világosságnál látom, hogy papírdarabokat fúj a szél, és a palánknak verődve az zörgött. De még egyelőre este van. A villámok már fölöttünk cikáznak nagy csattanások kíséretében. A szél is viharként tombol. Hamarosan elered a nyári zápor. Az ágyamat kissé arrébb húzom, mert bever az eső. Még sokáig beszélgetünk, mire elalszunk. Éjszaka többször is felébredek.

*Gyulafehérvár:
a fejedelmek egykori
lakóháza*

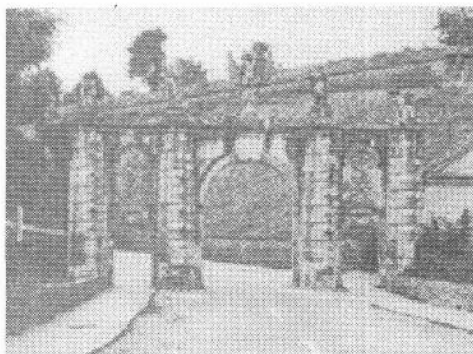
Reggel a helybeliek sietős járkálása nem hagy aludni. Egy-két ember elégé meg is bámul minket. Gondolom, ritka látvány lehetünk. Kilenc óra tájban megáll az eső. Csodálatos az isteni gondviselés. Ha fedél alatt vagyunk, egész éjszaka esik. Gyorsan összepakolunk. Mivel én hamarabb elkészülök, még egy felvételt is csinálók az ágyát pakoló Gáborról. Fél tíz körül útra kelünk a még szemerkélő esőben. Estére Münchenben akarunk lenni. Ez 50 kilométert jelent, így igyekezni kell. Elég jól haladunk, mert az idő is kedvez a tegnapi kánikulával szemben. Egész nap borús, esős időnk van. Többször is kiver az eső. Van úgy, hogy egy-egy zápor a nyílt terepen ér és alaposan elázunk. Az esőköpenyem is elszakad az állandó le- és felvételtől. A ma esti célpont felé úgy tartunk, hogy van két telefonszám, és tudom, hogy ott van a Szabad Európa Rádió szerkesztősége. Az egyik szám Csonták Ferencé, ezt Kutasitól kaptam, a másik a Nemzetőr szerkesztőségéé, amit Barki Éva adott.

Már csak néhány kilométerre van München. Nemsokára megérkezünk tehát az áhított városba. Ha megpróbálók visszaemlékezni, először az olimpia kapcsán hallottam erről a városról. Majd jött az 1974-es vb, melyet már figyelemmel követtem. Ezután München sajátos szerepet kap. Fokozatosan a szabadság szellemének Olimposzává válik számomra a SZER jóvoltából. Politikai tájékozottságom és történelmi ismereteim egy részét e rádió magyar és román adásainak köszönhetem. Így nem véletlen, ha sokat, túl sokat várok a SZER-től. Miután szerencsésen átvergődünk egy útkereszteződésen, elérjük München elővárosát. Az első telefonfülkéből felhívom Csonták Ferit. A feleségével beszélek, aki megadja a címet, és elmagyarázza, hogyan jutunk el hozzájuk. Elindulunk a központba vezető úton. Közben újabb és újabb látványosságok ejtenek ámulatba. Egy szakaszon úgy tűnik, egy ötven körüli ember követ. Kísérletet teszünk a lerázására azáltal, hogy meg-megállunk, de újra csak a közelünkben találjuk. Végül is elkönyveljük, hogy ez ránk ragadt. Fél tízre beérünk a központba. A kísérőnk észrevétlenül elmaradt. Mivel reggel az esős időre készülve a bakancsot húztam fel, a lábam most is teljesen kikészül. Alig bírok lépni. Újabb telefon Csonták Ferinek, ő megígéri, hogy értünk jön.

Hátizsákjainkat, középen a zászlóval, egymásnak támasztjuk, mi meg leülünk az útszéltre, várunk. Kisvártatva megérkezik autóján Csonták Ferenc, rokonszenves, szakállas férfi. Néhány perc múlva már az ő lakásán vagyunk, ahol az aznapi 50 kilométeres gyaloglást éjszakába nyúló, maratoni beszélgetéssel fejezzük be. Feri cserkészként bejárta a világot, így megérti és értékeli akciónkat. Reggel későn kelünk. Jó volt újra lezuhanyozni, és ágyban aludni.

Dél előtt Feri telefonvonala fölizzik. Ennek ellenére nem sok eredmény van. Eléggé meglepődünk mind a Szabad Európa Rádió (SZER), mind a Nemzetőr hozzánk való viszonyulásán. Délután mégis eljön Feriékhez a SZER-től Bálint Mihály (Pista), hogy interjút készítsen velünk. Nagyon nehezen kezdődik. Az elején fogalma sincs, hogy miről is van szó, ami aztán minket hoz zavarba. Kifogásolja, hogy nem értesítettük a SZER-t idejében, mert akkor mindent meg lehetett volna jobban rendezni. Megcsinálja az interjút. Meghallgatjuk, és egyáltalán nem vagyunk megelégedve, mert csak makogunk. Közben befut Téri Attila. Mire készülnek elmenni, egészen jól belejövünk, most már egészen érdekes interjú készülhetne. Este Bálint Mihály hív telefonon, hogy másnap egy órára menjünk a SZER-hez, mert onnan elvisznek minket a Münchenbe jött mintegy háromezer magyar zárandoknak rendezendő misére és fogadásra.

*Gyulafehérvár:
Alsó-Károly kapu*

30-án délelőtt elmegyünk a Magyar Katolikus Misszióhoz, ahol 100 márkát és egy augsburgi meg egy stuttgarti címet kapunk. Egy órára Feri a SZER-hez visz minket. Itt Várad Attilával meg Antal Jánossal beszélgetünk, majd Pistával elmegyünk a Szent Mihály-templomba. Hallgatom a misét, és közben elgondolkodom. Eljön ide, Münchenbe háromezer magyar autóbusszal, zarándoklatra. Mi is eljövünk gyalog, ami talán van ugyanolyan zarándoklat. Itt is csak véletlenül találkozunk. Pedig, hej, hogy meg lehetett volna szervezni, ha az esztergomi érsek egy percnyi időt ránk is tud szánni!

Megismerkedünk Fischer Katalinnal és Jókai Zsuzsával. A mise után újabb tucat embernek mutatnak be minket, köztük Lázár Csaba református lelkésznek. Vele teszünk egy rövidke sétát Münchenben, majd nála is ebédelünk. Utána visszamegyünk Feriekhez, vesszük a csomagunkat és a müncheni magyarok egyesületének házába költözünk, ahol megismerkedünk Tihor Péterrel.

Majd mindenki azt hányja a szemünkre, hogy miért nem értesítettük a münchenieket idejében. Újra rajtam a sor, hogy méltatlankodjam. El sem tudom képzelni, hogy Ara Kovács Attila, akit Csoóri Sándor kért meg, hogy segítsen nekünk, és aki jelenleg a SZER magyarországi tudósítója erdélyi ügyekben, nem szólt egy árva szót sem rólunk. Ugyancsak nem bírom felfogni, hogy Szócs Gézát, aki pillanatnyilag a SZER munkatársa, egyáltalán nem érdekelné tiltakozó gyaloglásunk. Itt van az Ellenpontok két prominens szerkesztője, ha ők sem értenek meg és nem támogatnak minket, akkor talán Li Pengtől vagy Ligacsovtól várjunk segítséget? Halványan megérint a kételkedés szele, de a sötét gondolatoknak még az árnyékát is megpróbálom elhessegetni magamtól...

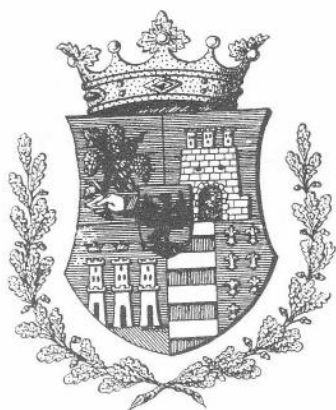
Alig pakolunk le új szállásunkon, Péter bácsi máris tovább akar vinni minket. Egy fiatal pár ünnepli egyéves müncheni tartózkodását. Hallottak rólunk és meghívtak. Így az estét Molnár Endrééknél töltjük. A szállásunkra hajnali háromkor érünk vissza. Másnap elvisznek minket az olimpiai faluba, majd egy áruházba megyünk. Lázár Csaba azt mondja: amiről úgy gondoljuk, hogy az elkövetkezőkben az úton szükségünk lesz, azt rakjuk a kosárba, az árral ne törődjünk. Egy alkalmas pillanatban Gábor a fülembe is súgja: én ezt vártam volna az indulás előtt a budapesti egyházaktól is. Megint náluk ebédelünk. Innen öt órára a lelkész feleségével, Enikővel a Magyar Szállóba megyünk cigányzenét hallgatni. A rendezvény szervezője úgy mutat be minket, mint az ünnepség meglepetése. Néhány mondatban ismertetjük eddigi utunkat és a további útirányt. Több emberrel ismerkedünk meg, és beszélgetünk el. Sokan segítséget ajánlanak fel. Négyszáz márkát kapunk. Innen Várad Attilához megyünk vacsorára.

Újra vasárnap van. Délelőtt misére megyünk a Damenstift templomba. Sok ismerős arcot látunk, akik nem igazán mutatják, hogy ismernek. Visszamegyünk a szállásra, mert kettőre Pistát várjuk. Vele megyünk Fischer Katiékhoz. Kati a DPA-nak dolgozik, cikket ír rólunk. Megismerkedünk Kati szüleivel, akik hétfő estére vacsorára várnak minket. Katiék Münchentől vagy 30 kilométerre laknak, s ahogy jövünk tőlük visszafelé, egyfolytában esik az eső. Fölöttébb kellemes a kocsiból szemlélni a zord időt. Ha éppen az országúton gyalogolnánk – még rágondolni is rossz!

Hétfőn délelőtt a Marienplatzon van találkozónk. Este Fischer úr jön érte a szállásra, és elvisz magukhoz. Elmondja, hogy Kati beszélt a Stern ma-

*Kis-Küküllő vármegye
régi címere*

Nagy-Küküllő vármegye
régi címere

gazinnal, és érdekli őket a dolog. Lehet, hogy megveszik a kizárólagos közlési jogot, ami nekünk az ő szavaival élve egy kalap pénzt jelent. Magamban azonnal elvetem az üzletet. A pénz jól jönne ugyan, de ilyen áron nem kell. A mi célunk az, hogy minél többen írjanak rólunk, illetve az ügyről. Mindenestre ellenvetésemről egyelőre nem szólok neki, mert végleges ajánlatot csak holnap kap.

Holnap, azaz kedden megy haza a magyar televízió stábjá, mely riportot forgatott a háromezer zarándok útjáról. Így még van érkezésük minket is elkísérni Dachaubá. Mi azzal a gondolattal koszorúzzuk meg az áldozatok emlékművét az egykori koncentrációs táborban, hogy azt reméljük: a mi földünkön, Erdélyben soha nem történhet meg ilyen szörnyűség, és soha nem kerülhet sor arra, hogy ilyen emlékművet legyenek kénytelenek állítani a késői utókor emlékezői.

Dachauban ismerkedünk meg Ravasz Zolival, egy müncheni fiatalemberrel, aki boldog, hogy a zászlónkat hozhatja. Ugyanő egy pár cipőt és egy háztizsákot próbál kihajtani a részünkre az adidasnál. Visszamegyünk Lázárékhöz, most itt forrósodik fel a telefonvonal. Katitól megtudjuk, hogy a Sternt mégsem érdekli a téma, mert most közölt egy riportot Romániáról. Feri viszont megírja a cikket a Nemzetörnek.

Íme az írás a lap 1989. július–augusztus havi számából:

ELINDULTAM SZÉP HAZÁMBÓL...

Tavaly még naponta olvastunk az újságokban Erdélyről, az idén már talán egyszer egy héten. Pedig mindenki tudja, hogy mi történik ott a kisebbségekkel. Az áldatlan helyzet nemhogy javult volna, hanem még tovább romlott! 1988-ban kb. 30 ezer román állampolgár menekült át Magyarországra. Volt a menekültek között két fiatalember, akik szerettek volna valamit tenni Erdélyért és nemcsak Erdélyért, hanem az összes elnyomásban élő nemzeti kisebbségért. Véletlenül találkoztak Budapesten, a Kálvin téri református vendégszobában. Márton Kalotaszentkirályról és Gábor Nagyváradról. Csaknem egy időben, 1988 februárjában érkeztek Budapestre.

Az Új Tükör egyik számában részletesen olvastak az idei franciaországi ünnepségek programjáról. Ennek keretében Párizsban augusztus 26-án az ENSZ rendezésében megemlékezés lesz az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatáról, illetve annak érvényesítéséről. Ide meghívták az egész világról az elnyomott népek képviselőit, akik ezen a fórumon keresztül ismét felhívják a figyelmet arra, hogy még nagyon sok országban a nemzeti kisebbségek nem élvezik az ENSZ által proklamált alapvető emberi jogokat sem.

Márton és Gábor elhatározták, hogy gyalog nekivágnak a nagy útnak és elzarándokolnak Párizsba, erre a találkozóra. A Magyarországon élő külföldi állampolgárok részére idén kiadott utazási igazolványt nehezen kapták meg. Még nehezebb feladatnak bizonyult a szükséges vízumok beszerzése. A svájci vízumot egyáltalán nem kapták meg, és az osztrák vízum kérése miatt nem tudták az utat május 22-én, a Rákóczi-szabadságharc zászlóbontásának a napján elkezdni. Így csak június 4-én indultak el Budapestről. Két nagy hátizsákkal, sátorral, hálósákkal és 3 pár cipővel felszerelve vágtak neki a kb. 1600 km-es útnak. Ezt a távolságot végiggyalogolni nem lebecsülendő sportteljesít-

és el-
di ál-
meg.
vájci
nem
nap-
sák-
600
esít-

Az adidas-hátizsákok csodálatosak, de a mi csomagjaink nem férnek el bennük, így Zolinál hagyjuk őket. A cipők szépségesek, kényelmesek, de az egyik szorít. De tűrök, mert mégiscsak adidas. Menet közben korra délután az egyik elhaladó kocsiból kikiabálnak, hogy Abendzeitung. S valóban, ebben az újságban jelenik meg a rólunk szóló riport.

München – „Csak gyalog” – ezek az egyedüli szavak, amelyeket németül tudnak, és amiket országúti hosszú menetelésük alatt olyan autóvezetőktől tanultak, akik megálltak, hogy egy darabon magukkal vigyék őket. „Az emberi jogokért gyalogolunk” – mondja a két magyar, a 24 éves Juhos Gábor és a 28 éves Okos Márton. Így akarják Ceausescu diktatúrá-

mit dem größten Fernseh-Journal

Für München megaschnellert

**Abschmelzplan I
FON 23456**

Bildzeitung

München 2

Nr. 154/27 Samstag/Sonntag, 8./9. Juli 1986 *** B 1017 A Postfach 20 01 04

Das erste Urlaubs-Magazin

Jungfräuen mögen's

Seite 5

Von Budapest nach Paris – und das zu Fuß

Für die Menschenrechte laufen sich zwei junge Ungarn die Füße wund

Von Katalin Fischer

München – Nur so "Pö", das sind die einzigen Worte, die sie mehr als klug können, und sie lernen sie während ihres langen Marsches auf den Landstraßen, wenn Autofahrer anhocken, um sie ein Stück mitzunehmen. „Wir marschieren für die Menschenrechte“, sagen die Ungarn Gábor Juhos (24) und Márton Oros (28). Sie wollen sich auf die Diktatur Ceausescu, auf die Zerstörung ungarischer Dörfer und die Mißachtung der Menschenrechte in Rumänien aufmerksam machen. Die beiden Transylvanier stellen gerade drei Tage fest in München. Am 8. Juni waren sie von Budapest aufgebrochen, am 10. August nur 200-Kilometer-Felder der Menschenrechte in Paris angekommen.

Dass sie etwas für ihre verlorene Heimat tun wollten, stand für die beiden Flüchtlinge, die sich in Budapest kennengelernt hatten, schon immer fest. Da kann man in einer Zeitung, daß in Paris diese Veranstaltung mit Namen „Marsch der Freiheit“ stattfinden soll, zu der alle Vertreter osteuropäischer Völker eingeladen sind, ersticht Gábor. Nach einigen Überlegen beschließen die beiden, den Weg zu Fuß zurückzulegen. Ursprünglich wollten sie sich nur von Wasser und Brot ernähren und ließen die Verunsatz bis Wien die Treue. Dort allerdings waren sie schon so erschöpft, daß sie so Gábor vom Fahrrad der vorbeifahrenden Lastwagen festnehmen und ließen die überweits fanden sich immer wieder freundliche Menschen – vor allem Frauen – die sie

den jungen Männer bewirteten. Das konnten sie gegen, denn sie legten sie bis zu 48 Kilometern täglich zurück.

Als nächste Station folgte die Gedankreise in Dachsen, dann ziehen sie über Augsburg nach Stuttgart und in Richtung Straßburg weiter. Über Gábors Schultern weilt die ungareische Fahne und auf den beiden Rückpacken steht geschrieben: „Cum deo pro patria et libertate.“ Mit Gott für Heimat und Freiheit – der Wahlspruch des legendären ungarischen Freiheitskämpfers Rakocsi.

Insgesamt wollen die beiden 1600 Kilometer zurücklegen, keine Karawane, sondern allein es regnet. Da nimmt der 25 Jahre schwere Rückpacker seinen Platz ein. Márton lachend, und auch die Fahne wird schwerer. Rigt

Märtschen 1600 Kilometer für die Menschenrechte von Budapest nach Paris: Márton Oros (links) und Gábor Juhos (rechts) wollen damit auch auf die Mitteln in Rumänien aufmerksam machen.

Foto: local

Blumiges am Nockherberg

München – Zwei Tage lang blüht am Nockherberg: Oberbayerns Florations-Leitende ordnet drei ihrer Arbeiten zur Abschlussprüfung vor.

Von der Blumenschau bis zum Brautsträußchen sind die Arbeiten am Mittwoch, 10. Juli, und Freitag, 14. Juli, zwischen 10 und 11 Uhr, zu sehen.

Ausweise für Hochschüler

München – Studenten der Münchner Fachhochschule erhalten aus Wohnort und Rückmeldungen, den Buchverleih und die Exensausgabe benutzt werden.

werden können für das Belegen von Veranstaltungen, An- und Rückmeldungen, den Buchverleih und die Exensausgabe benutzt werden.

jára, a magyar falvak lerombolására és az emberi jogok romániai megsértésére a figyelmet felhívni. A két erdélyi éppen háromnapos pihenőt tart Münchenben. Június 4-én indultak Budapestről, hogy augusztusban, az Emberi Jogok 200 éves ünnepségére Párizsba érkezzenek.

Az, hogy valamit elvesztett hazájukért tenni akarnak, a két egymást Budapesten megismerő menekült számára mindig is bizonyos volt.

„Itt olvastuk egy újságban, hogy Párizsban lesz ez a rendezvény A szabadság hangjai címmel, amelyre minden elnyomott nép képviselőjét meghívták” – meséli Gábor.

Némi mérlegelés után úgy döntöttek, gyalog teszik meg az utat. Eredetileg csak vizet és kenyeret akartak magukhoz venni, s e szándékukhoz Bécsig hűek is maradtak. Odáig azonban annyira legyengültek, hogy – Gábor szavaival élve – a mellettük elhaladó tehergépkocsik légáramától majdnem leröpültek az útról.

Szerencsére újból és újból találkoztak segítőkész emberekkel, gyakran számkivetett magyarokkal, akik vendégül látták a két fiatalembert. Előfordult, hogy egy nap alatt 48 kilométert is megtettek.

A következő állomás Dachau lesz, emlékhelyeivel, majd Augsburgon keresztül Stuttgartba, ezután Strassburg irányába mennek tovább. Gábor vállán a magyar zászló lobog, és mindkettőjük hátizsákján ez áll írva: „Cum Deo pro patria et libertate” – Istennel a hazáért és a szabadságért –, amely jelmondat a legendás magyar szabadságharcos, Rákóczi nevéhez fűződik.

Összesen 1600 kilométert szeretnének megtenni, amely nem kevés, különösen, ha még esik is. „Ilyenkor a 25 kiló súlyú hátizsák újabb 10 kilót felvesz” – mondja nevetve Márton, „és a zászló is nehezebb” – teszi hozzá Gábor.

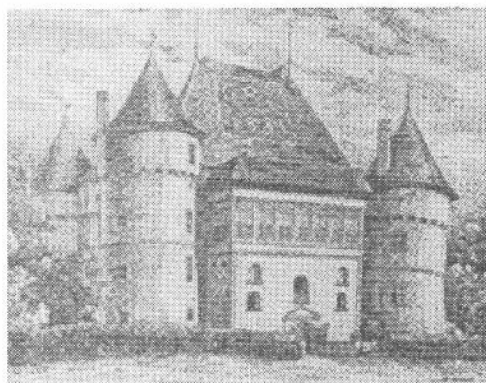
Megint nagyon meleg napunk van. Adidas cipőmmel nem sokáig nyalkáskodok. Annyira sérti a lábam, hogy le kell cserélnem. Ezt meg is telefonálok Zolinak. Estére elérjük Steinachot. Egy fiúcska kacsákat hajkurászik az egyik porta előtt. Odakiáltok neki, hogy hozzon már egy kis vizet. Míg vízért megy, kijönnek a szülei és sörrel kínálnak. Természetes, hogy elfogadjuk a literes pohárban felszolgált sört. Mire a víz megjön, már nem is vagyunk szomjasak.

Ha már így összejöttünk, engedélyt kérünk rá, hogy a ház előtt lesátorozzunk. Mondanom sem kell, hogy bemutatkozásként átadtuk nekik a német nyelvű röpcédulát. Talán emiatt is nagyon kedvesek, és a kertjükben, az autók zajától távol jelölik ki a helyet a sátrunknak. Még vacsorára is invitálást kapunk, amit most köszönettel nem veszünk igénybe, mert fáradtak vagyunk, s mielőbb vízszintes helyzetbe kíváncszunk.

Reggel korán, már hatkor kelünk, és rögtön indulunk. Utunk azon a vidéken visz, ahol utoljára Lehel és Bulcsu járt kibontott magyar zászlóval. A Lech-mezei ütközet vajon végződhetett-e volna másként? Mi történik, ha a magyarok nem szenvednek vereséget? Vagy ha nyugat helyett keletre indulnak portyázni? Mialatt magam elé képzelem a legendát, lehet, hogy épp Lehel porladó kürtdarabjára lépek. A múlt történései szinte magukkal ragadnak, s csak akkor ocsúdom fel s térek vissza a jelenbe, amidőn már jócskán bent járunk a történelmi Augsburg városában...

Már Ausztriában is előfordult, hogy zászlónk színei miatt olaszoknak néztek bennünket. Németországban még gyakrabban fordul elő ilyen eset. Most

Küküllővár
múlt századi fajza

...lám, szembe jövő gyerekek kiáltozzák: Viva, Italia! Kijavítjuk őket: Viva, Ungarn! (Még szerencse, hogy I. Ottó császár nem hallja az üdvkiáltást, mert lehet, hogy párviadalra hívna ki, amelyben otthagynám az egyik fületem.)

Augsburg másik végére érve letelepszünk enni. Itt vesszük észre, hogy egy jókora amerikai kaszárnya tövében üldögélünk. Gábor megpróbál szóba elegyedni egy amerikaival, de csak nem értik egymást. Az amerikai is egy német nyelvű röpcédulát kap. Estére Zusmarshausenhez érünk. A falu melletti tó partján verjük fel a sátrat, s jól megmosakszunk a tóban. A hideg víztől egészen új erőre kapunk. Szinte kedvünk volna tovább folytatni az utat, de aztán győz a hamari álomosság. Lefekszünk, és mindjárt mély álomba merülünk.

Reggel tovább lustálkodunk a szokásosnál, ami aztán a nap során több kellemetlenséggel is jár ránk nézve. Először is későn kapunk észbe a napi elemőzsia megvásárlását illetően – hol zárva van éppen az üzlet, amelyik az utunkba akad, hol meg hosszú órákon át nem érintünk utunk során települést –, másodsorban pedig lekésünk egy előre megbeszélt találkozót. A találkozót Langenauban beszéljük meg Varga Pállal este nyolc órára – telefonon, útközben. De hiába igyekszünk, talán a nagy meleg miatt is, nem érünk nyolcra a megbeszélt helyre. Már kilenc óra is elmúlik, mire beérünk Langenauba, a templom elé, ahová a randevút kitűztük. Szerencsére Varga Pál számolt a késéssel és megvárt minket. Így aztán hál' Istennek szerencsésen megérkezünk a parókiára, a szépséges Heidenheimbe. Varga Pál is erdélyi, így sok közös témánk van, könnyen megértjük egymást. Másnap délelőtt megnézzük a várost, és gyönyörködünk a középkori várból elénk táruló pompás panorámában.

A helyi újság rövid beszámolót közöl utunkról.

Budapesttől Párizsig gyalog – Közbülső megálló: Heidenheim

HOSSZÚ MENET TÖBB EMBERSÉGÉRT

Két erdélyi magyar menekült: gyalog az elnyomatás ellen

Lábakat keményen igénybe vevő teljesítménnyel akarja két magyar erdélyi menekült lehetőleg sok ember fejét és szívét elérni. A két évvel ezelőtt Romániából menekült fiatalemberek június elejétől kezdődően Budapesttől Párizsig gyalogolnak, ahol az Emberi Jogok Kiáltványa évfordulójának alkalmából a romániai lakosság elnyomatására akarják felhívni a figyelmet. Hétfvégén Heidenheimben a jó kondícióban lévő kettős megszakította útját.

Okos Márton és Juhos Gábor a francia forradalom 200 éves évfordulójára tekintettel döntött úgy, hogy hosszú gyalogtúrára indulva, mintegy a lábukkal hívják fel a figyelmet arra, hogy Romániában lábbal tiporják az emberi jogokat. Így vált Párizs az emberiségért való gyaloglás végcéljává, ahová augusztus 26-án szeretnének megérkezni. A következő megállóhely Heidenheimben a Mittelrain testvériség gyülekezetének evangélikus parókiája volt. Ott fogadta be a két vándort Varga lelkész úr, aki szintén erdélyi magyar. Tőle a zarándokút tegnap kora reggel tovább vezetett Geislingenbe, ahonnan Strassburgot veszik célba.

Akciójukkal Isten és világ előtt az erdélyi kisebbségek erőszakos asszimilálása, a falurombolás és a romániai lakosság elnyomása ellen szeretnének tiltakozni – magyarázta Okos és Juhos Heidenheimben naív elvárások nélkül: Tisztában vagyunk azzal, hogy akciónk alapján véve az elnyomatást nem

Nagyenyed templomerődje

fogja egyik napról a másikra megszüntetni. Világossá szeretnénk azonban tenni egyszer és mindenkorra, hogy senkinek sem szabad hallgatnia – sem az egyes embernek, sem a nagyhatalmaknak. A hallgatás és az udvarias szánakozás, érvel a két magyar, szinte már cinkosságot mutat.

Hosszú útjuk első szakaszát Budapesttől Bécsig az emberi jogok követői csak víz és kenyér magukhoz vételével teljesítették. És bár hálásak, ha újdonsült barátaiuk ételmezt csúsztatnak hátizsájkukba, a Gondviselő lelki oltalmazása érthetően ugyanolyan fontos a két hívő keresztyén fiatalnak. Egyik nyilatkozatukban arra hívnak fel minden embert, hogy júniustól augusztusig naponta 21 órakor egy pillanatra gondoljanak az elnyomott népekre – és lélekben mondjanak velük egy imát.

Freitag, 10. Juli 1999

HEIDENHEIMER

ADTNACHRICHTEN

Seite 13

Zu Fuß von Budapest nach Paris – Zwischenstopp in Heidenheim

Ein langer Marsch für mehr Menschlichkeit

Zwei ungarische Flüchtlinge aus Siebenbürgen: laufend gegen die Unterdrückung

Mit den Füßen auf die in Rumänien mit den Füßen getretenen Menschenrechte aufmerksam zu machen, haben Marton Okos und Gabor Juhas im Blick auf die Zweihundertjahrfeier der Französischen Revolution beschlossen. So ergab sich für den Marsch in Sachen Menschlichkeit Paris als Ziel, wo die beiden am 28. August eintreffen wollen.

Anlaufstelle für den Zwischenstopp in Heidenheim war das evangelische Pfarramt der Versöhnungsgemeinde im Mittelrain. Dort fanden die beiden Wanderer Aufnahme bei Pfarrer Varga – ebenfalls Ungar aus Siebenbürgen. Von ihm aus führte der Pilgerweg dann gestern früh weiter

(bm) Mit einer beinhalten Leistung wollen zwei ungarische Flüchtlinge aus Siebenbürgen die Köpfe und Herzen möglichst vieler Menschen erreichen. Die vor zwei Jahren aus Rumänien geflüchteten jungen Leute befinden sich seit Anfang Juni auf einem Fußmarsch von Budapest bis Paris, wo sie anlässlich des Jahrestages der Menschenrechts-Erklärung auf die Unterdrückung der rumänischen Bevölkerung aufmerksam machen wollen: am Wochenende machte das konditionstarke Duo in Heidenheim Zwischenstation.

nach Geislingen, von wo aus die beiden Straßburg ansteuern.

„Mit unserer Aktion möchten wir vor Gott und der Welt gegen die gewaltsame Assimilierung der Minderheiten in Siebenbürgen, die Dorfzerstörung und die Unterdrückung der rumänischen Bevölkerung protestieren“, erklärten Okos und Juhas am Wochenende in Heidenheim, ohne sich naiven

Erwartungen hinzugeben: „Wir wissen genau, daß die Unterdrückung aufgrund unserer Aktion nicht von einem Tag auf den anderen beendet wird. Wir möchten damit aber ein für allemal klarstellen, daß niemand schweigen darf – weder der einzelne Mensch noch eine Großmacht.“ Schweigen und höfliches Bedauern, so argumentieren die Ungarn, begründeten

bereits eine Mitschuld.

Die erste Etappe ihres langen Marsches, von Budapest bis Wien, waren die Menschenrechts-Botschafter nur mit Wasser und Brot über die Runden gekommen. Und obwohl sie inzwischen dankbar sind, wenn ihnen von neu gewonnenen Freunden Wegzehrung in den Rucksack gesteckt wird, ist den beiden gläubigen Christen die seelische Unterstützung ihres Vaters ebenso wichtig: In einer Erklärung haben sie alle Menschen dazu aufgefordert, von Juni bis August täglich um 21 Uhr einen Moment lang an die unterdrückten Völker zu denken – und „im Geiste mit uns einige Gebete zu sprechen“.

Délután átrendezzük a csomagjainkat. Én itt hagyom az új adidast meg a bakancsot. Úgyis csak a hátamon cipeltem őket.

Kilencedikén már hét órakor elindulunk. Hideg, borongós idő van, szaporán gyarapodnak mögöttünk a kilométerek. Hegyes-völgyes vidéken haladunk. Annyira szép a táj, hogy észre sem vesszük az emelkedőket. Az országút felér a hegy tetejére, és onnan lejtteni kezd. Délutánra már vagy negyven kilométer mögöttünk van, ennek ellenére nagyon jól bírjuk energiával és kedvvel. Már azzal a gondolattal kacérkodunk, hogy egész éjszaka egyfolytában megyünk, hogy elérjünk Stuttgartig. Nyolc óra után az egyik faluban kocsi áll meg mellettünk. Egy férfi ugrik ki belőle, kezében kicsi piros-fehér-zöld zászlóval.

– Stimmel?

– Tökéletesen – állapítjuk meg. Néhány mondatban kölcsönösen bemutatkozunk egymásnak, és ők már invitálnak is minket, hogy menjünk velük, aludjunk náluk. Igen ám, de van még vagy 35 kilométer, és nekünk azt gyalog kell megtennünk. Megértik a helyzetünket, és abban maradunk, hogy Stuttgartban majd felkeressük őket. Egy-egy röpcédulával felpakolva elrobognak.

Kilenc óra után az út autótúttá szélesedik. Néhány kilométerre város fényei ragyognak az esti sötétségben. Az autótútra le- és bevezető utak torkollnak. Szeretnénk minél hamarabb lekerülni róla, hiszen autótúton tilos gyalogolni. Már megnyugszunk, hogy elhagytuk a száguldó autók uralta pályát, mikor újra egy autópályára jutunk. Megint megyünk egy darabig, de már nem tudjuk, hogy merre. Iszonyatos gyorsasággal süvítenek el mellettünk a kocsik. A szemközti fények szinte elvakítanak, hogy aztán váratlanul megint koromsötét legyen. Engem is zavar ez a villódzás, de Gábort a szemüvege miatt sokszorosan bántja. Átmászunk a korláton és nekivágunk a mezőnek. Egy bokros

zonban ten-
nem az egyes
nakozás, ér-

rok követői
ha újdón-
oltalmazá-
nyik nyilat-
sis napon-
és lélekben

it

huld.
pe ihres lanten
dapest bis Wien,
schenrechts-Bot-
Wasser und Brot
gekommen. Und
schen dankbar
nun neu gekun-
Wegzehrung an-
steckt wird, ist
den Christen die
zung ihres Vor-
zalen genauso
rklaerung haben
dazu aufgere-
August taglich
kommen lang an
Volker zu den-
ste mit uns er-
ehen".

st meg a

, szapo-
en hala-
ország-
yven ki-
s kedv-
lytában
ocsi áll
d zász-

mutat-
alud-
og kell
artban

ényei
llnak.
golni.
or új-
djuk,
k. A
mső-
sok-
kros

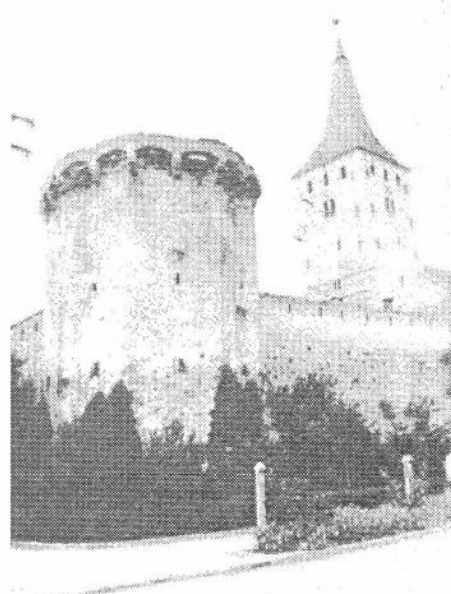
rész után már fogalmunk sincs, hogy hol járunk. A bokros rész és a kukori-
cs is elmarad mellettünk, egy tisztásra érünk. Nem messze vasutat vélünk
elfedezni. Még arrébb egy folyó csobogása hallatszik. Már nem akarjuk haj-
malra elérni a várost. Sőt, annyival is megelégednénk, ha sátorozásra alkal-
mas helyet találnánk. Letesszük a hátizsákot, és tanácsot ülünk. Gábor felde-
nő útra indul, én a csomagokkal maradok. Már aggódom, hogy valami baj
érte, vagy nem talál vissza, mikor megkönnyebbülésemre megérkezik. Nem
talált megfelelő helyet. Javaslatomat, hogy maradjunk az autópálya hídja
alatt, nem fogadja el, mert nagy a zaj. Nincs mit tenni. Fel a zsákokat, és gye-
rünk tovább.

Megint felkapaszkodunk az autópályára, de veszélyesnek találjuk, mert az
autók szinte a testünket súrolva robognak el mellettünk. Itt sokáig nem lehet
menni. A távolban villogó városi fényekig szeretnénk eljutni. De addig még
egy másik autópályán is át kell vergődnünk, amely a miénket keresztezi, leg-
alábbis a sötétben így érzékeljük, sőt kisvártatva fölénk is kerül egy út. Mi te-
hát egy autópályán haladunk, alattunk folyó, mellette vasút. Fölöttünk egy
másik autópálya, és koromsötét van. Most már annyival is megelégszünk, ha
sikerül a hídról épségben lejutnunk. Eltelik egy negyedóra, mire újra elhagy-
juk a pályát. A távolban lévő útjelző táblán különböző feliratok. Egy-egy ka-
mion fényszórójánál Stuttgart meg Karlsruhe nevét tudom elolvasni. Meg-
próbálunk az úttól távolabb jutni, hogy lesátorozzunk. Egy keskeny aszfalto-
zott útra bukkanunk. Elindulunk rajta, de csakhamar egy erdőbe visz, és egy-
re emelkedik. Hiába reméljük, hogy kijutunk, egyre haladunk be, a sűrűjébe.
Gábor már hajlik rá, hogy itt sátorozzunk le. Most én vagyok hajthatatlan.
Egy erdőben, és fogalmunk sincs, hol vagyunk. Nem is beszélve az előző ta-
paszlatokról, hogy alig aludnánk el, mindjárt fölkelte, ha valami megzör-
ren. Nem a legnagyobb egyetértésben, de visszafordulunk. Mikor már annyi-
ra visszajöttünk, hogy a fák közt látni a fényeket, letérünk az aszfaltútról. Ár-
kon-bokron át csörtetve kiérünk egy tisztásra, nem messze az előbb említett
helységtől. Lent, az aljban ott az autópálya és mellette a folyó. Egy gyalogos
híd vezet rajtuk keresztül, és egy pályaudvarba torkollik. Majd innen követ-
kezik a város, legalábbis a fényekből következtetve. Rámegyünk a hídra, és
pár méter után a korlátnak támaszkodva tanácskozunk. Az órára nézve meg-
ijedünk, hogy már éjfél is elmúlt. Visszamegyünk az erdő szélére és kibont-
juk a sátrat. Lesz, ami lesz. Az aggodalmainkat hamar elnyomja az álom.

Arra ébredek fel, hogy nagyon melegem van. Kidugom a fejem a sátorból.
Most már értem, miért olyan fullasztó a légkör idebent. A tiszta kék égbol-
ton a nap már jól felkúszott, így szórva sugarait szerteszét. Kint is már jó me-
leg van, de simogató szellő járja a vidéket. Párat szippantok az erdei levegő-
ből és az órára pillantok. Már tíz óra is elmúlt. Azonnal felköltöm Gábort.
Összepakolás után tizenegy óra lehet, mikor elindulunk. Először is azt kell
megállapítanunk, hogy hol vagyunk.

Az előttünk lévő város Plochingen. A folyóról is megtudjuk, hogy a
Neckar partján állunk. Az első táblánál az is kiderül, hogy az éjszakai
kóválygásokat leszámítva, csak tisztán is 60 kilométert jöttünk tegnap. Eddig
ez a csúcs. A város túlsó végére érve megállunk egy útkereszteződésnél. A vá-
rosból kivezető út itt csatlakozik az autópályához, amelyből az este oly ele-
günk volt. Átmegyünk a hídon, mely a Neckar fölött nyújtózkodik, és egy ki-
sebb utat próbálunk keresni a túlsó oldalon. Első próbálkozásunk, melyet

Nagyenyed:
az egyik saroktorony

A székely nemzet
régi címere

kérdőzködés előz meg, egy üzem bejáratánál jut zsákutcába. Sikerül visszatérnünk az előbbi útra, mely a híd folytatása. Újra kérdőzködünk, és kiderül, hogy még tovább kellett volna menjünk előre, és majd a főútvonallal való kereszteződésnél térjünk le balra. Megtaláljuk az Altbach felé mutató táblát. Most már nyugodtan gyalogolunk az országúton. Kora délután elérjük Stuttgart elővárosát. Egy erdélyi szász fedez fel bennünket, akivel elbeszélgetünk. További információt kapunk tőle a városközpont felé való haladáshoz. A társalgás természetesen a mindnyájunk által ismert közös nyelven, azaz románul folyik. A Neckar partján haladunk tovább, míg elérjük a városközpontot. Itt egy kis parkban pihenünk le. Én a hátizsákokkal maradok, Gábor elmegy, hogy felhívja Konthurékát. Azzal jön vissza, hogy sikerült telefonálnia, és jönnek értünk. Útközben megismerkedett még egy másik magyar családdal is.

Negyedóra múlva két magyar hölgy érkezik: Konthur Mária és lánya, Adrienn. Mindjárt el is árulják, hogy szintén Erdélyből származnak, így könnyen megtaláljuk a közös hangot. Megtudjuk, hogy itt sem minden magyar mer nyíltan kiállni az erdélyiekért. Közben azt is megállapítom, hogy Adrienn az első olyan nyugaton élő lány, aki egyben valódi székely is. Annak ellenére, hogy kicsi korában elkerült hazulról, kiejtése és viselkedése olyan, mint egy erdélyi lányé. Dr. Konthur Bertalan az Erdélyi Világszövetség németországi elnöke. 11-én Gémes István itteni evangélikus lelkésszel ismerkedünk meg. Ezt követően két újságíró is megkeres minket: egyik a Stuttgarter Zeitungtól, másik a Cannstatter Zeitungtól.

Két Romániából menekült magyar gyalogol Párizsba a Szabadságért

MÉG ANYANYELVÜK HASZNÁLATA IS TILOS

STUTTART. „Cum Deo pro patria et libertate”, vagyis Istennel a hazáért és a szabadságért. Ezzel a hátizsájjukra írt, a II. Rákóczi Ferenc által vezetett magyar szabadságharc jelmondatával érkezett meg a mai napon a 24 éves Juhos Gábor és a 28 éves Okos Márton Stuttgartba, ahol egy magyar orvosnak, dr. Konthurnak a vendégei. A két magyar már 1988 februárjában elhagyta szülőhazáját, Erdélyt, a román diktátor, Ceausescu elől Budapestre menekülve. Onnan, a magyar fővárostól indultak el gyalog Bécsen, Augsburgon és Ulmon keresztül Stuttgartba, amely azonban csak köztes állomása útjuknak. A jövő szombatra szeretnék gyaloglásukat folytatni, és Strassburgon keresztül Párizsig eljutni. Ott akarnak ünnepélyes keretek között egy olyan memorandumot felolvasni a francia forradalom 200 éves jubileumi ünnepségén, amely élesen kiáll a emberi jogok romániai megsértését, s amely 2000 kilométer hosszú békemenetüknek is tulajdonképpeni alapja.

A diktátor örült tervén, az erdélyi falvak buldózerrel való lerombolásán kívül eddig szemmel láthatólag igen kevés világnyelvűséget sikerült biztosítani ennek az egykor oly gazdag mezőgazdasági ország valódi állapotának, ahol a lakosság nemcsak éheznek, hanem az emberi jogokat is szabályszerűen lábbal tiporják. Mindenekelőtt a kisebbségeket, a magyarokat és az erdélyi szászokat is rendszeresen elnyomják. „Fehérek között feketék voltunk, arra kényszerítettek bennünket, hogy románok legyünk. Csak román iskolák voltak, és ha az utcán anyanyelvünkön, azaz magyarul beszélgettünk, azonnal számon kérték rajtunk, mondván: Nem szabad, úgymond, mint a kutyáknak

ül vissza-
és kide-
nallal va-
tató táb-
n elérjük
beszélge-
adához.
azaz ro-
közpon-
, Gábor
t telefo-
magyar

s lánya,
ak, így
len ma-
n, hogy
Annak
olyan,
ség né-
merke-
tgarter

gert

azáért
ezetett
es Ju-
osnak,
a szü-
külvé.
lmon
A jövő
írzig
ot fel-
en ki-
méter

in ki-
sita-
ahol
bbal
okat
arra
vol-
nnal
nak

magatnunk, hanem románul kell beszélünk, hiszen román kenyeret eszünk" – mesélte Gábor.

Ezt az elnyomást a technikai végzettségű fiatal családapa nem bírta tovább elviselni. Egyik éjjel Nagylaknál feleségével együtt átmenekült Magyarországra. Egyéves kisfiát, akit szüleinél hagytak, pár nappal később szintén éjszaka hozta át a határon. Ez a drámai menekülés az erdőn át nyilvánvalóan ezért is sikerülhetett, mivel Gábor otthona csak egy kilométerre fekszik a határtól, s így ott magát igen jól kiismeri. 12 hónappal később ez a menekülés már alig lehetett volna megvalósítható, közben ugyanis Ceausescu egy két méter magas szögesdróttal körülvett zónát létesített a határnak azon a szakaszán. Korábban a faluban csak egy rendőr állomásozott, most meg csak úgy nyüzsgönek a nehézfegyverzettel ellátott határőrök, akik mindenkire azonnal lönek, aki megkísérli a tiltott határátlépést. Így, amint azt a két magyar is megtudta, időközben több honfitársukat is lelőtték. Ez idő alatt kb. ötvenezere nőtt azon erdélyiek száma, akik Magyarországon kerestek oltalmat. Közöttük nemcsak magyar származásúak, hanem valódi románok is vannak.

„Minden embernek joga van hazájában élni” – hangsúlyozza dr. Konthur, az Erdélyi Világszövetség németországi elnöke. Megfontolandó, hogy ma még kb. 240 000 erdélyi német származású szász és 2,5 millió magyar él Transsylvániában mint a diktatórikus rezsim által elnyomott kisebbség. Ez a szervezet a német kitelepülőkért Romániának fizetett magas fejpénzt is abszurdnak

Gannstatter Zeitung

STUTTGARTER ECHO

TAGESZEITUNG FÜR DIE NECKARSTADTTEILE UND STUTTGART MIT ANGEHÖRIGEN FÜR PLEIBACH, SCHWABEN UND OEFFENBERG

Dienstag, 13. Juli 1989 - 105. Jahrgang Nr. 158/Vo. 28

Preiszeitung 1,10 DM
Zusatz 1,10 DM
Postamt 240 240
1100 Stuttgart 89

E 20

6 CZUJ

Neckarvororte · Vereine – Termine – Beratung

Zwei aus Rumänien geflüchtete Ungarn marschieren für die Freiheit nach Paris

Sogar ihre Muttersprache ist verboten

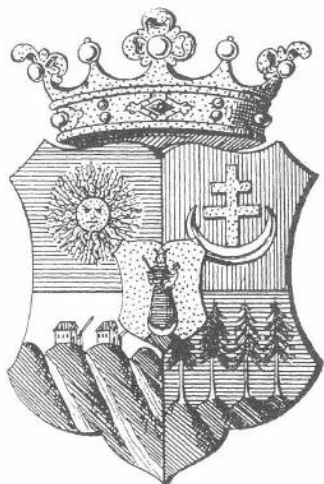
STUTTGART (a) – „Cum deum pro patria et libertate“, mit Gott für Vaterland und Freiheit. Mit diesem Rucksack-Transparenz, dem Wahlspruch des ungarischen Freiheitskämpfers Rákóczi, kamen Gábor Juhos (24 Jahre alt) und Oksa Marton (28) dieser Tage im Stuttgarter Westen an, wo sie bei dem ungarischen Arzt, Dr. Konthur zu Gast sind. Die beiden Ungarn sind bereits im Februar 1988 vor dem rumänischen Diktator Ceausescu aus ihrer Heimat Siebenbürgen nach Budapest geflüchtet. Von dort wanderten sie zu Fuß mit ihrem jeweils 25 Kilo schweren Rucksack von der ungarischen Hauptstadt über Wien, Augsburg, Ulm bis nach Stuttgart, wo sie aber nur Zwischenstation machen. Am kommenden Samstag wollen sie ihren Friedensmarsch fortsetzen und weiter über Straßburg bis nach Paris wandern. Dort wollen die beiden im Rahmen der Feierlichkeiten zum 200. Jubiläum der Französischen Revolution, ein Memorandum vorlegen, das die gravierenden Menschenrechtsverletzungen in Rumänien anprangert und der Grund ihres mehr als zehntausend Kilometer langen Friedensmarsches ist. Außer den verrückten Plänen des Diktators, die alt gewachsenen Dörfer in Siebenbürgen mit Bulldozern niederzureißen gelang bisher offenbar recht

wenig an die Weltöffentlichkeit über die wahren Zustände in dem einst so reichen Agrarland. Dort hungern inzwischen die Bürger nicht nur, sondern die Menschenrechte werden regelrecht mit den Füßen getreten. Vor allem die Minderheiten, wie zum Beispiel die Ungarn und auch die „Siebenbürger Sachsen“ werden systematisch unterdrückt. „Wir waren Schwarze unter Weißen, man hat uns gezwungen Rumäne zu werden. Es gab nur rumänische Schulen in unserer Muttersprache, also ungarisch unterrichtet, wurden wir sofort zurückgewiesen, wir sollten nicht, wie die Hunde bellen und rumänisch sprechen, denn wir wurden auch rumänisches Brot essen“, erzählte Gábor. Diese Erniedrigung konnte der gelehrte Techniker nicht länger erdulden. Eines Nachts floh der junge Familienvater von Großvater über die Grenze nach Ungarn. Dem einjährigen Sohn, den sie zurück bei den Eltern zurückgelassen hatten, holte Gábor ein paar Nächte später über die Grenze. Diese dramatische Flucht durch den Wald gelang offenbar nur deshalb, weil Gábors Heimatort nur ein Kilometer entfernt von der Grenze lag und er sich deshalb dort bestens auskannte. Kaum zwölf Monate später wäre diese Flucht jedoch kaum mehr möglich gewesen.

Denn inzwischen ließ Ceausescu dort über zwei Meter hohe Stacheldrahtzäune errichten. Und früher hatte man im Dorf nur einen Polizisten im Ort, heute wimmelt es nur noch so von schwer bewaffneten Grenzsoldaten, die auf jeden schießen, der über die Grenze will. Die beiden Ungarn haben inzwischen erfahren, daß auf diese Weise viele ihrer Landsleute an der Grenze erschossen wurden. Rund 50 000 Flüchtlinge aus Siebenbürgen suchten inzwischen in Ungarn Zuflucht. Darunter sind nicht nur Ungarschmuggler, sondern auch echte Rumänen. Jeder Mensch hat das Recht, in seiner Heimat zu leben“, betont Dr. Konthur, der Vorsitzende der Siebenbürger Weltorganisation in der Bundesrepublik. Er gibt zu bedenken, daß heute noch die rund 240 000 deutschstämmigen Siebenbürger und die 2,5 Millionen Ungarn in Transsylvanien leben und dort als Minderheiten von dem diktatorischen Regime unterdrückt werden. Seine Organisation hält auch die „bösen Kopfgelder“, die für deutsche Auswanderer an Rumänien bezahlt werden müssen, für absurd. Mit ihrem Marsch für den Frieden wollen die beiden Ungarn die Weltöffentlichkeit auf die Zustände in Rumänien aufmerksam machen.

Gábor Juhos und Oksa Marton wollen auf ihrem Friedensmarsch nach Paris gegen die Verletzung der Menschenrechte in Rumänien protestieren. Foto: ADI

Csík vármegye
régi címere

tartja. A békéért való gyaloglásukkal a két magyar a romániai állapotokra is fel akarja hívni a világ figyelmét.

Délután kisebb találkozót tartunk Konthurénál. Az Erdélyi Világszövetség több tagjával ismerkedünk meg, köztük Gál Áronnal, aki szintén erdélyi. Mi beszámolunk az útról, valamint magyarországi és erdélyi tapasztalatainkról. Cserébe az itteni helyzetről kapunk átfogó tájékoztatást. Az estét videonézéssel töltjük. A nyugati magyarság kulturális rendezvényeiről nézünk meg több felvételt. Megtudjuk, hogy Konthur Mária a nyugati táncmozgalom egyik mozgatórugója.

12-én Adrienn öccsével, Zolival elmegyünk meghosszabbítani a vízumot. Fejenként 20 márkát fizetünk. Megvesszük a Stuttgarter Zeitungot, melyben már megjelent a rólunk szóló riport. Éppen az egyik aluljáróban vagyunk, mikor két helyi német az újságban lévő fotók alapján felismer minket. Zoli segítségével röviden elbeszélgetünk velük. A fogyófélben lévő röpcédulából is sokszorosítunk. Este dr. Tóth György úrral ismerkedünk meg és beszélgetünk el. Kétszáz márka útiköltségre valót kapunk tőle. Délután egy csomagot hoz a postás. Az adidastól jött egy-egy pár cipő. Ez egyáltalán nem szorít, nagyon kényelmes. 13-án átjövünk Áronékhoz. Ezt a napot városnézéssel töltjük. A tévétoronyból csodálatos panoráma tárul elénk. Megjelenik a rólunk szóló írás a másik újságban is.

A következő napra grillezést tervezünk. Dél körül ki is megyünk a város szélére egy tó partjára. Este az éjszakai Stuttgarttal ismerkedünk. Egyik utcában itteni magyar fiatalokkal találkozunk, akik már olvastak rólunk az újságban.

Reggel tíz körül hagyjuk el a várost, hogy nekivágyjunk a Fekete-erdőnek, már a jó cipőben.

Délután hat óra tájban egy kocsi áll meg mellettünk. Áron és Rozi jöttek utánunk, hogy egy szakaszon elkísérjenek minket. Vagy 15 kilométert együtt teszünk meg. Áron is megpróbálja a hátizsákot, közben sokat fényképezünk. Nagoldot elhagyva rájövünk, hogy rossz irányban haladunk. Kocsival visszakanyarodunk oda, ahol rossz irányba tértünk el. Itt lesátorozunk. Éjfél utánig együtt sörözgetünk, és beszélgetünk valahol jól bent a Fekete-erdőben. Mint ha csak a csíki havasokban lennénk. Hogy teljes legyen a hasonlóság, mellettünk hegyi patakocska csordogál. Azzal válunk el Áronéktól, hogy egyszer, talán nem is olyan sokára, ugyanúgy sátorozunk majd a Hargitán.

Reggel járkálásra ébredünk. Erdei munkások jönnek-mennek. Mi is felkelünk, megmosakszunk a kristálytisza, hideg patakban, és tíz után elindulunk. Hegyek-völgyek és erdők között érünk el estére Freudenstadtbá. Beérve a városba egy templomnál próbálkozunk. Egy-két sikertelen kérdezősködés után, nem találva a papot, feladjuk a további próbálkozást. Tovább bolyongunk a városban, míg végül egy elhagyott és félig lebontott ház pincéjét szemeljük ki szállásul. A helyiségben található deszkából és limlombból ágyat eszkbálunk, majd lefekszünk. Az éjszaka folyamán többször is felébredek, hogy nagyon fádom. Reggel gyorsan felkelek és elmegyek vásárolni, így menekülve a fagyasztóból. Gábor még szundikál. Visszajöve a vásárlásból, tíz óra körül elindulunk a Rappen Hotelből. A közelben egy épületre ugyanis az van írva, hogy Hotel Rappen. Innen kölcsönzöm a nevet.

Kiérve a városból, egyre emelkedik az út, és mind jobban megyünk be az

erdőbe. Néhány kilométer után letérünk a 28-as útról és az 500-ason megyünk. Majd erről is letérünk, és egy kis erdei úton haladunk tovább Oppenau felé. Itt lejtteni kezd az út, és egyfolytában lejt 13 kilométeren át. Csodálatos a vidék, a Fekete-erdő kellős közepét szeljük át. Megebédélünk az egyik oldalon és jócskán időzünk, közben a Kárpátok bérceiről elmélkedünk. Leérve a hegyi útról, beérünk Oppenauba. Egy kisváros, mely a hegy tövében húzódik meg. A szűk utcákon szinte érezni a közeli hegyek szorítását. Ennek ellenére elmondhatom, hogy a virágok városában sétálunk. A város közepén igyekvő hegyi patakot kétfelől virágágyások szegélyezik. A szépség, tisztaság és rend harmóniája.

Ahogy elhagyjuk a várost, a látóhatár is egyre távolul. Estére elérjük Oberkirchert. A helységet elhagyva mindjárt le is sátorozunk. Nem messze van egy folyócska, ahol megmosakszunk.

18-án nagyon borús napra ébredünk. A határtól már csak mintegy 25 km-re vagyunk, így nem sietünk. Azért sem, mert a megegyezés szerint Hunyadi István 20-án 10 órakor vár ránk az Európa-hídon. Hat óra felé beérünk Kehlbe. Sátorozásra alkalmas helyet keresünk, és így érjük el a Rajna partját. Szinte átmegyünk a határon, és csak közvetlenül a vámvizsgálat előtt vesszük észre a vámtiszteteket. Visszafordulunk és a nem messze lévő parkban pihenünk egy keveset. Gábor a naplóját írja, míg én a kemping után érdeklődöm. Alig hogy tovább indulunk a parkolóból, egy kocsiból magyarul szólítanak. Kiderül, hogy amerikai magyarokhoz van szerencsénk. Röviden elbeszélgetünk, és elváláskor 20 USA-dollárt kapunk. Ezután lemegyünk a Rajna partjára az Európa-híd mellé sátorozásra alkalmas helyet keresni.

Az imádkozási idő a folyóparton ér bennünket. Továbsétálva a parton az esti szürkületben rátalálunk a kempingre. Már besötétedik, mire felállítjuk a sátrat. Legjobban a zuhanyozásnak örülünk. Második próbálkozásra sikerül Hunyadi Istvánnal is beszélni. Elmondjuk, hogy minden a megbeszéltek szerint történik, és 20-án délelőtt tíz órakor a híd francia oldalán találkozunk. De addig még van két éjszaka és egy teljes nap.

19-ét pihenéssel és városnézéssel töltjük. Délután a nem messze lévő strandra megyünk. Gábor még napozik a medence szélén, mikor én már a vízben vagyok. De alig hogy belevetem magam a hullámokba, a partról egy férfi int, hogy menjek közelebb. Kiúszom a parthoz, ahol értésemre adja, hogy csak gumisapkával lehet a vízben tartózkodni. Elhagyom a medencét, és odamegyek Gáborhoz, aki azzal fogad:

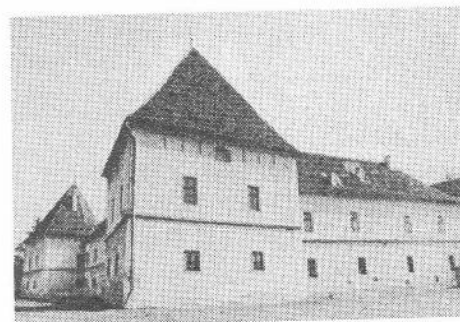
– Téged még a vízben is megismernek, hogy magyar vagy? – Mivel a jelenetet látta, de a távolság miatt a beszélgetést nem hallhatta, hirtelen arra gondol, hogy egy magyarhoz van szerencsénk.

– Ennél rosszabb a helyzet, mert a sapka hiánya miatt kiharancsoltak a vízből.

A gyepen leterítjük a pokrócot, és letelepszünk. Sapkát nem veszünk, hogy a pénzt ne költsük hiába. Fürdés helyett napozunk. Csupán a szemünk fürdik egyik-másik csinos, melltartó nélkül napozó hölgy keblein. Elgondolom, hogy nálunk az ilyesmi szentségtöréssel érne fel, míg itt természetesnek tartják. Estefelé visszatérünk a kempingbe. Mindent úgy találunk, ahogy hagytuk, hiánytalanul. Ezt el sem tudom képzelni Romániában.

Július 20-án 9-kor elhagyjuk a kempinget. Végigsétálunk újra a Rajna partján, és elérünk a híddhoz. Egy férfi kiabál utánunk az út túlsó oldaláról.

Csíkszereda:
a Mikó-kastély északi
bástyái

Odajöve hozzánk elmondja, hogy már találkozott velünk valahol az úton. Akkor kocsival volt, nem állt meg, de most, hogy újra feltűntünk, érdeklő, hova tartunk. Egy kicsit tud magyarul és kiegészíti az én némettudásomat. Egészen jól megértjük egymást. Távozáskor röpcédulát adunk neki. A fényképezőgépbe új filmet teszünk, és nekiindulunk a hídnak.

Ahogy a strasbourgi hídfőt elérjük, a határőrállomásnál néhány ember integet felénk. A várakozók könnyű helyzetben vannak, mert ők felismernek bennünket az előre küldött újságcikkek alapján, no meg a hátizsákról. Mi senkit nem ismerünk személyesen. Mintegy tizenöt-húszan várnak ránk. Megismerkedünk Hunyadi Istvánnal és feleségével, valamint több strasbourgi magyarral. A csoportban egy nagyon bájos hölgy is van a városházáról. Ameddig az útlelvizsgálat folyik, a jelen lévő újság- és rádióriporterek végeznek az interjúvolással. A közelben lévő zászlókhoz megyünk, ahol az Európa Tanács tagországainak lobogói találhatók, és néhány képet csinálunk.

Emberi jogok – Budapest–Paris

KÉT ROMÁNIAI MENEKÜLT GYALOGÚTJA A SZABADSÁGÉRT

Tegnap reggel 10 óra tájban két fiatal román érkezett gyalogosan Budapestről és haladt át az Európa-hídon. Fabienne Wassmer városi tanácsos és más személyiségek fogadták őket, akik támogatásuk jeléül jelentek meg.

„Romániai menekültek vagyunk Erdélyből. Elhatároztuk, hogy gyalog jutunk el Budapestről Párizsba, a bicentenárium és az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatának évfordulója alkalmából” – mondták egy nyilatkozatukban.

Okos Márton és Juhos Gábor a romániai Erdély két falujából menekült Magyarországra, '88 novemberében. Szülőföldjük 20 százalékan magyar lakosságú, s erős elnyomástól szenvedett. Tiltakozásuk jeléül gyalogszerrel teszik meg a Budapest–Párizs távot, mely csaknem 1600 km-t jelent. A cél: „ellenállást hirdetni az erdélyi kisebbségek erőszakos asszimilációjával, a szisztematizációval és az elnyomó rendszerrel szemben.”

Június 4-én hagyták el a magyar fővárost és augusztus 20-ra szeretnének Párizsba érkezni, ahol az Emberi Jogok Magyar Ligája fogadja majd őket. Naponta 40-60 km-t gyalogolnak, az éjszakát sátorban vagy szimpatizáló embereknél töltik. Költségeikre a Budapesti Béketanács kb. 900 franknyi összeget utalt ki.

Strasbourgban

Juhos Gábor és Okos Márton hat napot szántak Strasbourgra. Ezalatt a ma napon, reggel 9-kor az Európa Tanács ifjúsági bizottságának emberi jogi szekciójában szólnak föl.

Szombat este fél hétkor monsigneur Brand, a strasbourgi egyházmegye érseke fogadja őket a katolikus diákszálló XIII. Leó pápa nevét viselő termében. Az eseményen a különböző helybéli felekezetek képviseltetik magukat.

„Indulásunk óta első alkalommal részesülünk ilyen szíves fogadtatásban” – mondja az egyik fiatalember.

„Azt reméljük, hogy vállalkozásunkkal szorosabbra fűzhetjük a magyar-francia barátságot, itt Strasbourgban pedig szeretnénk szolidaritásunkat kifejezni a világ minden elnyomott kisebbségével.”

Sonya Schall

Gyergyószentmiklós:
örmény katolikus
templom

